

Gallina

XXX

Alicia Orreales Martínez

GOLFIÑO nº 12, ano 2009, IES Cabo Ortegal

PORTADA	 Alicia Orizales Martínez
REDACCIÓN	 Noel Yáñez Rubido
	 Noelia Quiza Cornide
	 Iruñe Irusta Araújo
	 Vanesa Muiño Lozano
	 Manuel Pajón Santiago
	 Juan C. Hernández Breijo
	 Fernando Regidor Piñeiro
	 Carlos Garrote Pardo
	Socorro Rey Rego
	Beatriz Fernández Mourente
FOTOGRAFÍA	Socorro Rey Rego
	Beatriz Fernández Mourente
	Noelia Quiza Cornide
	Manuel Pajón Santiago
MAQUETACIÓN	Socorro Rey Rego
COORDINACIÓN	Socorro Rey Rego
	Beatriz Fernández Mourente
IMPRESIÓN	Mundograf

CONTIDOS

AGRADECEMENTOS	4
EDITORIAL	5
PRESENTACIÓN DO GOLFIÑO XI	6
A NOSA LOITA	8
O MAGOSTO	9
ENQUISA: Are you a healthy class? Sodes unha clase saudable?	10
CARIÑO NO TEMPO: O Porto	14
ENTREVISTAMOS A ...: Xosé Miranda Ruíz e Manuel Núñez Singala	16
PINTURA CORPORAL	22
ACROSPORT 08-09	23
CONTACONTOS A DÚAS VOCES. Entrevista a Tim Bowley e Charo Pita	24
PERFORMANCE 08-09	25
BRINQUEDOS	26
PROXECTO ANOCA	27
III CICLO DE CINE EN VERSIÓN ORIXINAL	36
A NOSA MÚSICA: A Rondalla de Cariño	37
EXPOSICIÓNS	40
EX ALUMNOS E ALUMNAS: Ruth Abella, Ana Yáñez, Hermanos Cornide.....	45
DECORAMOS O INSTITUTO	51
OS NOSOS FESTIVAIS: Nadal, Entroido, Letras Galegas	53
DEPORTE NA ESCOLA	58
VIAXES:, A Coruña, Monforte, Andalucía, Manzaneda, Illas Cíes, Sendeirismo	62
FIN DE CURSO 2009	70
PREMIOS	73
DIPLOMAS XUÑO	74
AXENDA 2008-2009	76
COMIC	79
BENVIDOS	83

AGRADECEMENTOS

Ante a petición de axuda que fixemos dende a redacción ás empresas e establecementos locais só algúns responderon e colaboraron con nós axiña. Por esta razón queremos agradecerlles as súas achegas a:

CONCELLO DE CARIÑO

DEPORTES LUIS

FOTO LUISMY

INFOSYSTEMS

LIBRERÍA ABRENTE

LIBRERÍA AGARIMO

e

CAFETERÍA DO IES CABO ORTEGAL

Tamén queremos dar as grazas, pola súa colaboración desinteresada, aos profesores e profesoras que contribuíron cos traballos dos seus alumnos para a revista ou con calquera outra achega persoal: Consuelo Benito, Paula Rodríguez, Cristina López, Paco Barge, José Luis López, Teresa Seara, José Ramón Gómez, Verónica Mazorra, María Vila, Luz Insua, Amelia Sánchez, Raquel Paz, Ana Fuentes, Xosé Lois Lago, ...

MOITAS GRAZAS A TODOS E TODAS!

EDITORIAL

Un ano máis estamos aquí con todos vós. Xa é o noso Golfiño número XII, doce anos contando historias sobre o que acontece cada curso no noso instituto.

Este ano preguntámosvos preocupámonos pola vosa saúde. Amosamos o Porto de Cariño en tempos pasados, ¡como cambiou, aínda que sempre será fermoso!

Entrevistamos a varios escritores que achegaron as súas obras ao alumnado do instituto, e falamos con Tim e Charo antes de que fixeran para nós un ameno contacontos a dúas voces en inglés e galego, moi orixinal.

Tamén descubrimos a vida escolar no centro penitenciario de Teixeira a través da historia de dous internos e dous profesores, que viñeron a Cariño e nola contaron en primeira persoa.

Na nosa sección musical este ano contamos coa Rondalla de Cariño, unha institución na que participaron, participan e participarán alumnos e alumnas do noso instituto e que sempre colabora co centro nos nosos festivais anuais.

Ademais, como sempre, amosamos as obras creadas polos artistas que se atopan entre o noso alumnado e que expoñemos ao longo do curso, así como as exposicións promovidas polos distintos Departamentos Didácticos que tiveron lugar en datas sinaladas.

Continuamos, por terceiro ano consecutivo, co noso Ciclo de Cine en Versión Orixinal, pero esta vez contando coa participación de todos os departamentos de linguas do IES Cabo Ortegal.

Ana Yáñez, Ruth Abella e os irmáns Cornide, ex-alumnos/as do Centro, cóntannos as súas experiencias ao longo dos anos, as súas lembranzas e os seus consellos.

Como cada curso veredes as nosas festas: Nadal, Entroido, Letras Galegas e a sempre esperada de Fin de Curso. ¡Como nos divertimos nelas!

Participamos novamente na actividade “Deporte na Escola”, competindo e convivindo con alumnos doutros centros educativos galegos. Tamén participamos no *Big Challenge 2009*, concurso internacional en lingua inglesa, no que Noelia Orosa gañou o 3º premio autonómico. Parabéns!

Nas nosas viaxes visitamos A Coruña, Andalucía, Manzaneda, Monforte e Cíes e podeades ver cantos lugares interesantes coñecemos e que ben o pasamos alí. E, como non, tamén fixemos a nosa ruta de sendeirismo pola nosa fermosa contorna.

Por último, damos a nosa benvida ao alumnado de 6º de Primaria do CEIP Manuel Fraga Iribarne que nos visitou no mes de maio para coñecer o seu futuro centro.

Ata pronto!

PRESENTACIÓN DO GOLFIÑO XI

Os membros do Equipo de Redacción do Golfiño XI, Noel Yáñez, Mari Luaces e Carlos Garrote o día da presentación da revista xunto aos colaboradores Yago Montero, Diego Santiago, Jéssica Rubido, Yioselín Meza, Natalia Novo, Miguel Lorenzo, Eduardo Rodríguez, Bárbara Pardo e Irune Irusta

Como todos os anos no mes de setembro celebrouse na cafetería do instituto a presentación do número 11 da nosa revista *Golfiño* e dos novos membros do equipo de redacción. Tanto o equipo de redacción da revista como os colaboradores e colaboradoras da mesma recibiron obsequios dos establecementos que amablemente doaron para tal fin: DEPORTES LUIS, LIBRERÍA AGARIMO, LIBRERÍA ABRENTE, INFOSYSTEMS e a CAFETERÍA DO IES CABO ORTEGAL, que convidou a todos a uns aperitivos no seu local:

• O equipo de redacción do Golfiño X:

- Lara Fontela Alvelo, un libro.
- Carlos Garrote Pardo, material escolar.
- Mari Luaces, un libro e un vale para fotos Luis.
- Ángela Valadés, un libro e un vale para fotos Luis.
- Noel Yáñez Rubido, un libro e un vale para Infosystem.

Yioselín Meza, Noel Yáñez, Mari Luaces e Jéssica Rubido moi concentradas mirando á revista

Colaboradores e colaboradoras da revista:

- **Iruñe Irusta Araújo**, polo seu relato “*Un Nadal cheo de sorpresas*”, un libro
- **Miguel Lorenzo Gómez**, pola súa colaboración na viaxe a Ferrol, un DVD coa gravación da viaxe.
- **Yago Montero Vizoso**, pola súa colaboración na viaxe a Ferrol, un DVD coa gravación da viaxe.
- **Yioselín Meza**, pola súa colaboración na entrevista a Breogán Riveiro, un libro.
- **Natalia Novo Quiza**, pola súa colaboración na viaxe a Ferrol, un DVD coa gravación da viaxe.
- **Bárbara Pardo González**, polos seus relatos “*El minimundo*”, “*O misterio do Nadal*”, un libro.

- **Eduardo Rodríguez López**, polo “crucigrama” e a súa colaboración na viaxe a Ferrol, un DVD coa gravación da viaxe.
- **Jéssica Rubido Soto**, polo seu relato “*Pandora*” e da viaxe a Madrid, un libro.
- **Diego Santiago García**, pola súa colaboración na viaxe a Ferrol, un DVD coa gravación da viaxe.
- **O alumnado de 3º ESO A**, Miguel Alonso Bellón, David Castro López, Sara Docanto Pérez, Anaís Fernández Blanco, Esteban Galcerán Veiga, Juan Carlos Hernández Breijo, Iruñe Irusta Araújo, Vanesa Muíño Lozano, Manuel Pajón Santiago, Bárbara

Pardo González, Ángela -----, Marcos Pérez Breijo, Christian Pérez Otero, Lidia Alves Fernández, Manuel Saras Rodríguez e Lucía Yáñez Schwindt, pola clase máis limpa, un almuerzo na cafetería do instituto.

● Profesorado colaborador:

- **Helena González Saavedra**, un pen drive.
- **Raquel Paz Rodríguez**, un bolígrafo serigrafiado co logo do instituto.

Nas fotos desta páxina: Diego Santiago, Yago Montero e Natalia Novo (arriba);

Miguel Lorenzo (centro)

Carlos Garrote, Bárbara Pardo, Iruñe Irusta e Eduardo Rodríguez (abaixo) en distintos momentos da presentación do número 11 da nosa revista *Golfiño*

A nosa loita

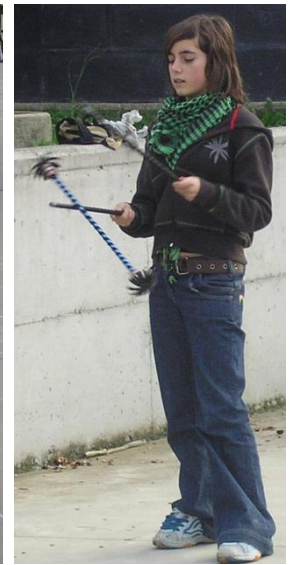
Documento gráfico da concentración reivindicativa que tivo lugar o 31 de outubro de 2008 e na que participou toda a comunidade educativa

MAGOSTO 08

O 17 de novembro celebramos a xornada festiva na que os galegos, despois do equinoccio, honramos as colleitas. Pero non só intentamos recuperar unha costume socio-gastronómica senón que se aproveitou a tarde para practicar aqueles xogos descoñecidos para a maioría do noso alumnado e case esquecidos para os non tan novos.

Aitor Piñeiro, Iago Montero e Nicolás López (arriba esquerda); Claudia Caldas, Esther Mandiá, Anaís Fernández, Lucía Yáñez e Bárbara Pardo (arriba centro); Ángela Pego (arriba dereita); Carlos Álvarez e Miguel Alonso (centro esquerda arriba); Adrián Taracido, Aitor Piñeiro, Marina Regidor, Patricia Fernández e Anael López (centro dereita arriba); Lucía Yáñez, Tania Ramos, Ángela Valadés, e Diego Santiago (centro abaixo esquerda); Brais Pita, Alberto, Miguel Alonso, Álvaro Ramil, Carlos Álvarez,

Pablo, Javier Fernández, Diego, Daniel, Isabel, Alicia Orizales, Sara Pena e Noelia Orosa (centro dereita abaixo); Nicolás López, Eloy Lago, Aitor, Lucía Yáñez, Brais Rodríguez, David Castro, Manuel Sarás, Noemí, Esther Mandiá, Claudia Caldas, Lidia Alves, Cintia, Christian Pérez, Miguel Alonso Carlos Álvarez, Álvaro Ramil, Javier Fernández e Diego (abaixo)

ARE YOU A HEALTHY CLASS?

Sodes unha clase saudable?

O alumnado de 4º ESO C fixo unha enquisa, en inglés, coordinados pola súa profesora de Inglés, Beatriz Fernández, entre o alumnado da ESO do noso centro, para averiguar como se alimentaban e descubrimos que 3º ESO B é a clase máis saudable do instituto. A proposta dos alumnos de 4º C, o Departamento de Inglés premiou á clase e á súa titora cun almuerzo saudable na Cafetería do Centro.

As cuestións formuladas e os resultados (por niveis) son os seguintes:

1. For breakfast you usually have (No almuerzo soes tomar):

- A. *Nothing* (Nada).
- B. *A bun or some biscuits on my way to school* (Un bolo ou unhas galletas de camiño á escola).
- C. *A full breakfast including some fruit or juice, milk and cereals, toast or biscuits* (Un almuerzo complete con froitas, zume, leite e cereais, torradas ou galletas).

2. At break you usually eat (No recreo soes tomar) :

- A. *Nothing* (Nada).
- B. *A snack from the bar -crisps or sweets* (Un aperitivo do bar- patacas fritidas ou “chuches”).
- C. *A sandwich or a bun from the bar* (Un bocadillo da cafetería).
- D. *A piece of fruit or a fruit juice and a snack from home* (Unha peza de froita ou zume de froitas da túa casa).

3. For lunch or dinner in your family, at least four out of seven days a week (Para comer ou cear na túa familia, alomenos catro veces por semana):

- A. *Everyone eats what he or she likes when they like* (Todos comen o que lles gusta) .
- B. *Everyone eats the same thing, but usually in front of the TV* (Todos comen o mesmo, pero diante da televisión).
- C. *You eat together at the table, with the TV off* (Comedes todos xuntos, coa televisión apagada).

4. How many servings of fruits and vegetables do you include in meals each day? (Cantas pezas de froita ou verdura inclúes nas túas comidas?)

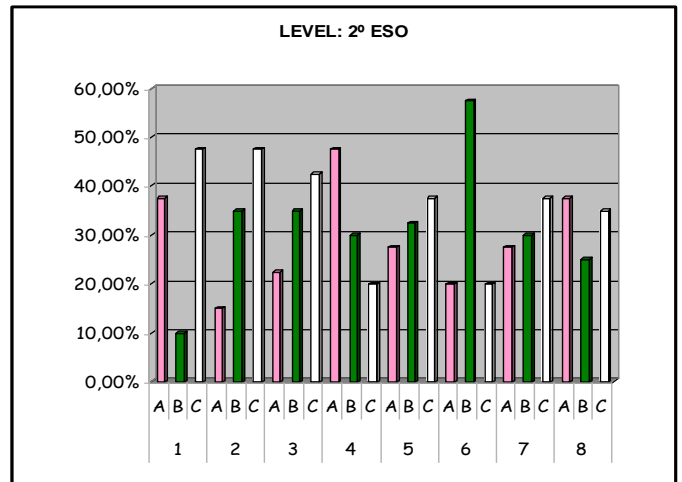
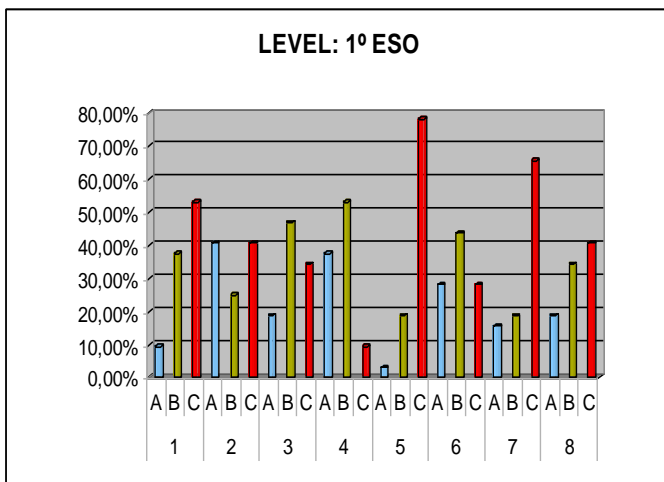
- A. *Less than three* (Menos de tres).
- B. *Three or four* (Tres ou catro).
- C. *Five or more* (Cinco ou máis).

- 5. *When you're feeling upset or depressed you* (Cando te sentes desgustado ou deprimido ti):**
- A. *Eat the first thing you find in the fridge* (Comes o primeiro que atopas na neveira).
  - B. *Indulge in a sweet treat, such as ice cream, biscuits or chocolate* (Comes algo doce, como un xeadado, galletas ou chocolate) .
  - C. *Go for a long walk or bike ride, listen to music or talk to a friend* (Vas dar unha volta, escoitas música, ou falas cos teus amigos).
- 6. *How often do you drink fizzy drinks or sugary drinks?* (Con que frecuencia tomas bebidas con gas ou con azucre?)**
- A. *Whenever you want* (Sempre que queres).
  - B. *With lunch or dinner most days and on special occasions, such as birthdays or at the cinema* (No xantar ou na cea a maioría dos días ou en ocasións especiais, como os cumpreanos ou cando vas ao cine).
  - C. *Very rarely* (Moi raramente).
- 7. *You usually spend the three hours right after school*(Ti normalmente pasas as tres horas despois de saír da escola):**
- A. *Home alone, playing video games or watching TV* (Na casa só, xogando ós videoxogos ou vendo a televisión).
  - B. *Busy with an organized activity* (Ocupado nunha actividade organizada).
  - C. *Most days you have an organized activity, or go out on your bike or to the park with your friends* (A maioría dos días estás ocupado nunha actividade organizada, ou montando en bicicleta ou indo ó parque a xogar cos teus amigos).
- 8. *Which of the following most closely resembles a weekend with your family?* (Cal das seguintes se parece máis a unha fin de semana coa túa familia?)**
- A. *Staying in, eating takeaways, watching DVDs and playing video games* (Quedar na casa, tomar comida rápida, ver DVDs e xogar ós videoxogos).
  - B. *Spending time working in the garden and doing household tasks or going shopping* (Pasar o tempo traballando no xardín e limpando a casa ou indo de compras).
  - C. *Planning day trips, such as cycling, hill walking or a day of swimming and games on the beach* (Planear viaxes de un día como ciclismo, camiñar ou nadar e xogar na praia).

En xeral, os resultados son mellores do que esperabamos. Serviunos para reflexionar sobre a importancia duns correctos hábitos saudables para unha boa calidade de vida.

Os resultados obtidos na enquisa podemos visualizalos nas táboas e gráficos que se amosan a continuación.

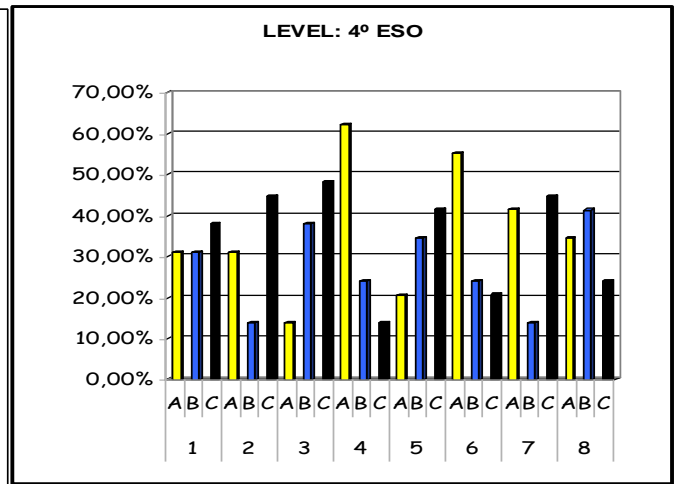
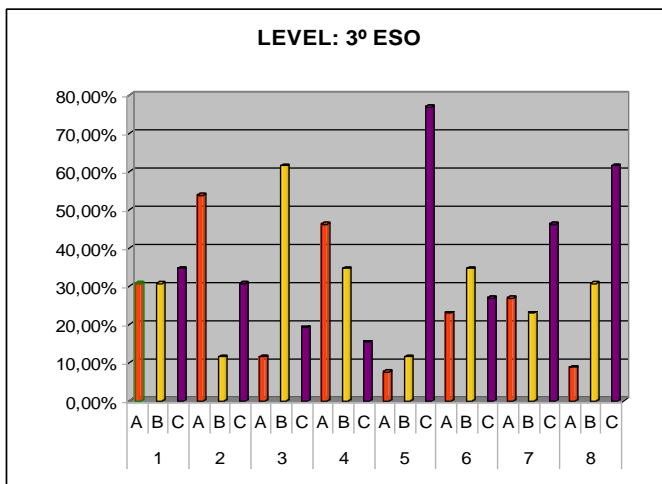
LEVEL 1º DE ESO						
QUESTIONS	OPTIONS	%		QUESTIONS	OPTIONS	%
1	A	9,37%		5	A	3,12%
	B	37,50%			B	18,75%
	C	53,12%			C	78,12%
2	A	40,62%		6	A	28,12%
	B	25,00%			B	43,75%
	C	40,62%			C	28,12%
3	A	18,75%		7	A	15,62%
	B	46,87%			B	18,75%
	C	34,37%			C	65,62%
4	A	37,50%		8	A	18,75%
	B	53,12%			B	34,37%
	C	9,37%			C	40,62%

LEVEL 2º DE ESO						
QUESTIONS	OPTIONS	%		QUESTIONS	OPTIONS	%
1	A	37,50%		5	A	27,50%
	B	10,00%			B	32,50%
	C	47,50%			C	37,50%
2	A	15,00%		6	A	20,00%
	B	35,00%			B	57,50%
	C	47,50%			C	20,00%
3	A	22,50%		7	A	27,50%
	B	35,00%			B	30,00%
	C	42,50%			C	37,50%
4	A	47,50%		8	A	37,50%
	B	30,00%			B	25,00%
	C	20,00%			C	35,00%

Coordinadora: Beatriz Fernández Mourente, Departamento de Inglés
 Gráficos: Purificación Trinquete Lorenzo, Departamento de Tecnoloxía
 Tradución e corrección da enquisa: Teresa Seara Domínguez, Departamento de Galego

LEVEL 3º DE ESO						
QUESTIONS	OPTIONS	%		QUESTIONS	OPTIONS	%
1	A	30,76%		5	A	7,69%
	B	30,76%			B	11,53%
	C	34,60%			C	76,92%
2	A	53,80%		6	A	23,00%
	B	11,53%			B	34,60%
	C	30,76%			C	26,90%
3	A	11,53%		7	A	26,90%
	B	61,50%			B	23,00%
	C	19,23%			C	46,15%
4	A	46,15%		8	A	8,80%
	B	34,60%			B	30,70%
	C	15,38%			C	61,50%

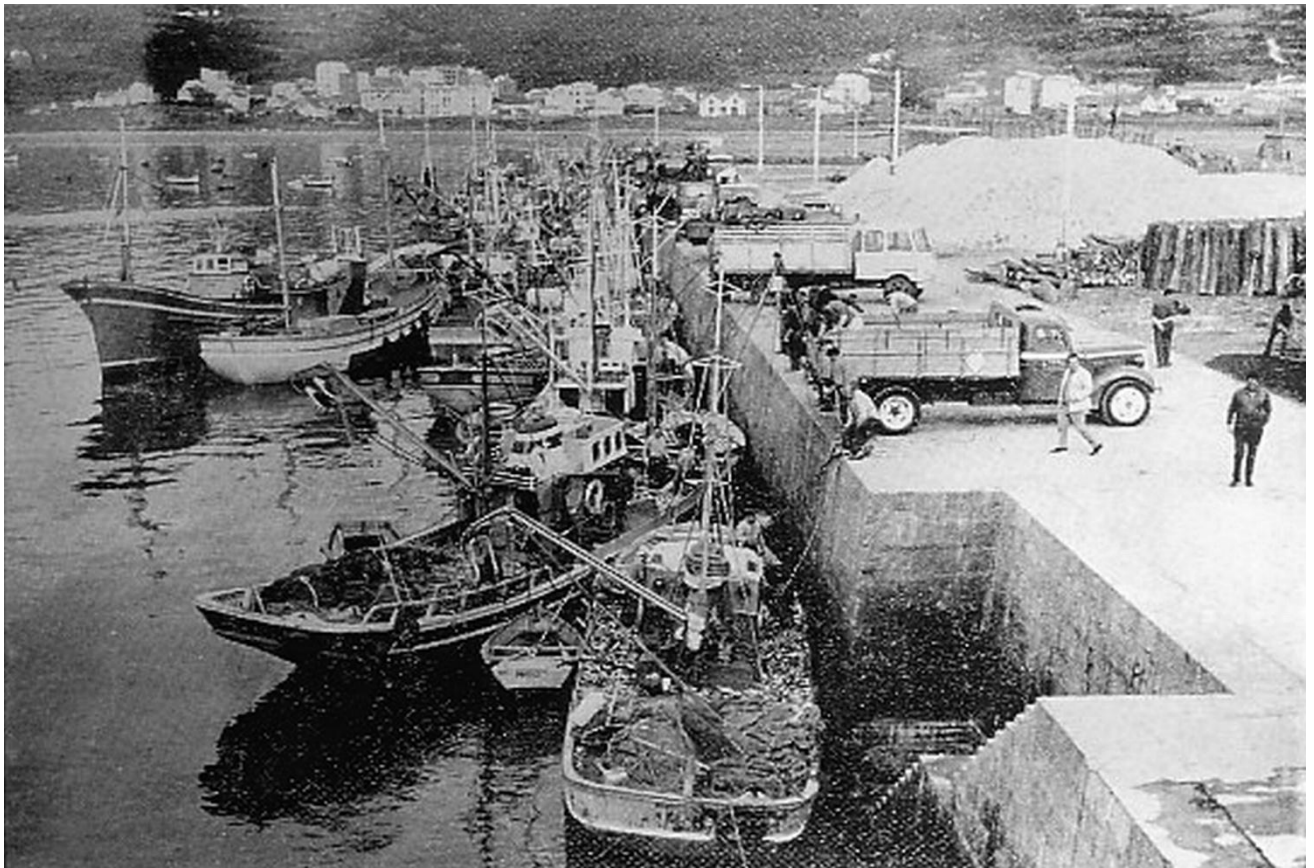
LEVEL 4º DE ESO						
QUESTIONS	OPTIONS	%		QUESTIONS	OPTIONS	%
1	A	31,03%		5	A	20,68%
	B	31,03%			B	34,48%
	C	37,93%			C	41,39%
2	A	31,03%		6	A	55,17%
	B	13,79%			B	24,13%
	C	44,82%			C	20,69%
3	A	13,79%		7	A	41,39%
	B	37,93%			B	13,79%
	C	48,27%			C	44,82%
4	A	62,06%		8	A	34,48%
	B	24,13%			B	41,37%
	C	13,79%			C	24,13%

Enquisa realizada polo alumnado de 4º ESO C:
 Jonatan Alves Fontela, Jennifer Panceira Janeiro,
 Tania Ramos Yáñez, Joseba Villar Santalla, Lucia Yáñez Aneiros

CARIÑO NO TEMPO

O PORTO

ENTREVISTAMOS A ...

XOSÉ MIRANDA RUÍZ

Autor de Ariadna e Pel de Lobo

Juan Carlos Hernández, Irune Irusta, Xosé Miranda, Noel Yáñez e Vanesa Muiño

G Por que decidiches ser escritor? Non sei, porque sempre me gustou isto de escribir e de contar, sobre todo contar cousas. Cando era neno era unha vida moi distinta á de agora. Non había televisión o que había eran radios nas casas. Se un neno do barrio ía ao cine, despois contáballe a película aos outros e, ás veces, a película duraba máis cando cha contaban que cando a ías ver. É dicir, había moitísima narratividade e oralidade. Falabamos moito e contabámonos moito e a min sempre me gustou contar cousas. Cando era neno contáballe aos outros nenos historias. Tamén é porque sempre escoitei historias da miña nai e das miñas avoas, non sei cal é o motivo pero sempre me gustou, sempre tiven a necesidade de contar cousas.

G Canto tempo levas escribindo? Que lembre desde os dez anos, en realidade toda a vida pódese dicir.

G Con que frecuencia escribes? Iso é irregular, por exemplo este ano practicamente non escribín, outros anos escribo varias horas ao día. Depende, é moi irregular, depende de cómo esteas, se na cabeza tes moitas historias pois tes a necesidade de escribilas, outras veces non tes ganas, non se pode establecer unha regularidade. Se queres escribir unha novela non tes máis remedio que poñerte unhas horas a facelo, pero senón unhas veces máis e outras menos.

G De onde sacas a inspiración para escribir? Pois de todo o que vexo e escoito, do que me sucede, de cousas que sei da miña familia que me contaron dende sempre, das cousas que lles pasan a outras persoas e que me contan, dos xornais, doutros libros. Supoño que da memoria vén moito e a memoria humana é unha cousa que non é tan fiel como a xente cre senón que ti lembrás as cousas pero estas van fermentando, van cambiando, vanse deformando e iso. Supoño que de aí é de onde se sacan as ideas.

G É moi difícil escribir un libro? Algúns máis que outros, pero ás veces si é difícil. Se non queres facer o mesmo que xa fixeches entón fáiseche máis difícil. Se queres facelo doutra maneira, con outras técnicas, entón faise complicado.

- G Que foi o primeiro que escribiches?** Primeiro escribía versos e o primeiro libro en prosa foi o que se chama *Historia dun paraugas azul*, pero antes escribín bastantes libros de versos.
- G Cal foi o libro que máis che custou escribir?** Creo que *Ariadna* foi o que máis me custou escribir.
- G Tiveches problemas para que che publicaran o teu primeiro libro?** Si. De feito o meu primeiro libro, *Historia dun paraugas azul*, mandeino a varias editoriais, das que non vou dicir o nome, e devolvéronmo. Despois gañei un premio con el e chamáronme esas mesmas editoriais para publicalo pero claro ...
- G Escribes só narrativa ou tamén utilizas outros xéneros literarios?** Escribo narrativa, poesía, artigos, algún ensaio.
- G Traballas en algo ademais de escribir?** Son profesor de bioloxía.
- G Que te levou a escribir *Pel de Lobo* e *Ariadna*?** Pois son dous casos moi diferentes. No caso de *Pel de lobo* quería que os rapaces leran en galego, que a xente lera en galego porque en Galicia xa se le pouco e encima a maioría do que se le é en castelán. Eu pensaba que os libros galegos teñen que ser competitivos e entón hai que intentar facer historias que lles poidan gustar a todo tipo de xente sen abandonar a calidade literaria. Entón eu pensaba que tiña que intentar facer libros que puidesen gustar á xente maior e tamén á xente nova. E para iso pensei que poderíamos utilizar o noso propio material, da nosa historia ou da nosa tradición ou da nosa mitoloxía, e entón ese é o caso de *Pel de lobo*, unha tentativa de facer un libro que poida gustar a todo tipo de públicos utilizando material da nosa mitoloxía popular. O caso de *Ariadna* é mais complexo porque é un libro tecnicamente moito máis complicado, é un libro de ciencia ficción, e o que quero contar aí son moitas das impresións que a bioloxía me foi dando sobre a clonación dos seres humanos e sobre outros temas, e o que quero contar realmente é a búsqueda da identidade propia, como as persoas imos, durante a nosa vida, buscando o noso propio camiño, a nosa propia identidade, e iso realmente é o conflito que se trata en *Ariadna*.
- G Canto tempo tardaches en escribilos?** Ao redor dun ano cada un. Pero claro é que eu non só escribo, fago outras cousas, entón non é un ano poñéndose todo o tempo a facer iso senón o tempo que podes.
- G Que é o que máis destacarías dos libros?** Creo que para escribir un libro de narrativa, por exemplo, hai que ter unha idea boa, unha boa historia que contar e atopar o xeito máis efectivo de contar esa historia. Dun libro hai que destacar primeiro que é o que se conta e cómo se conta porque ás veces hai ideas moi boas que están totalmente estragadas pola maneira que ten o escritor de desenvolvelas e entón aínda que a idea sexa moi interesante non nos interesa. E outras veces hai escritores que dominan moi ben a técnica pero como non nos contan nada pois resulta

Vanesa Muiño, Noelia Quiza, Irune Irusta, Noel Yáñez e Juan Carlos Hernández durante a entrevista a Xosé Miranda

que nos aburrimos. Entón eu creo que hai que destacar primeiro que é o que nos conta e cómo nolo conta, pero ambas cousas son moi importantes.

G Os libros saíron como ti querías? Ás veces si e ás veces non tanto. En *Ariadna* o resultado final é o que eu quería. No caso doutros libros ao mellor aproxímase pero tampouco é exactamente. Un escritor nunca pode estar demasiado satisfeito porque senón deixa de escribir porque se xa estás satisfeito co que fixeches pois xa non escribes máis. Entón diremos que se aproxima.

G Inspiráchede en alguén especial á hora de crear os personaxes? Hai personaxes que os collín moito de persoas reais, parécense moito a persoas reais. Todos teñen cousas de xente real porque claro eu non son Deus para poder inventalo absolutamente todo e se estou describindo unha persoa teño que fixarme nas persoas.

G Identificariáste con algún personaxe? No caso, tanto de *Pel de lobo* como de *Ariadna*, os personaxes centrais son as rapazas e identifícome con elas.

G A maldición das irmáns é inventada ou escoitárala nalgún sitio? Esa é unha interpretación que ten que facer o lector.

G Por que aparece O Incio? Por varias razóns. Primeiro porque nesa novela *Pel de lobo* eu quería buscar unha ambientación que fose o máis verosímil posible. Se eu quero poñer unha historia de lobishomes ten que ser nun lugar remoto, afastado, non no medio da cidade. Poderíase facer unha historia de lobishomes no medio dunha cidade pero tería que ser moi diferente. Se eu quero facer unha historia rural de lobishomes ten que ser nun lugar montañoso, remoto, afastado. Ademais investiguei como fora a meteoroloxía durante este tempo e busquei un ano no que houbera moitísimas nevadas -efectivamente o ano que puxen na narración nevaba moitísimo-, no que os lobos entrasen nas vilas e, efectivamente, ese ano os lobos chegaron a entrar nas vilas e a comer o gando nas cortes, a atacar aos cabalos e incluso ás dilixencias porque foi un ano de moitísimo frío, moita fame, neve e entón aos lobos non lles quedou máis remedio que facelo. Esta era a ambientación que eu quería e entón busquei un lugar remoto, afastado, na época non actual, montañoso no que non houbera luz eléctrica aínda. Despois, no Incio hai un lugar que se chama Monteagudo onde hai un foxo de lobos que é o máis grande de Galicia. Pero a razón principal é que neste libro hai unha homenaxe a Ánxel Fole entón fago un pouco o que facía el de que no medio da comida se poñen a falar, pónense a contar contos, entón Ánxel Fole sitúa o seu libro que se chama *Terra Brava* precisamente nesas terras do Incio. Eu tiña unha edición cando era neno, porque eu son dunha familia galeguista e na miña casa había libros en galego, dos libros de Galaxia. Hai unha edición do ano 1955 que é a primeira edición (paréceme) de *Terra Brava* que traía un lobo, precisamente, debuxado na portada e entón como Anxel Fole poñía a *Terra Brava* no Incio e me coincidía que todo aquilo me viña moi ben pois púxeno alí. É unha homenaxe a Anxel Fole.

G Que lle dirías á xuventude para que lera máis? Que é moito máis divertido ler libros que facer outras cousas que eles pensan que son máis divertidas e en realidade non, son moito máis monótonas e moito máis aburridas. Realmente se un descobre o que hai nos libros non hai nada tan divertido, nada, absolutamente nada. E ademais é a única maneira de vivir outras vidas, eu non podo vivir as vidas doutras persoas máis que lendo, é a única maneira que teño de vivir as vidas dos demais e, como a miña non me chega, necesito entrar nas dos outros.

G Para cando o próximo libro? Creo que vai saír pronto, unha guía de Galicia será o próximo libro que saía nuns meses.

Juan Carlos Hernández	Noelia Quiza
Irene Irusta	Noel Yáñez
Vanesa Muiño	

MANUEL NÚÑEZ SINGALA

Autor de *Comedia Bífida*

Noel Yáñez, Juan Carlos Hernández, Manuel Pajón, Manuel Núñez, Irune Irusta, Noelia Quiza e Vanesa Lozano

G Cando empezaches a escribir? Pois case, case non me acordo. Creo que empecei a escribir algo máis en serio en 2º de BUP, o que sería agora 4º de ESO. No instituto onde eu estudaba facían concursos literarios, certames literarios, non sei se aquí tedes. Entón as primeiras cousas que escribín e que me atrevín a ensinar...

G Por que decidiches a ser escritor? Eu escribo, pero vivo doutra cousa, traballo na Universidade. O de escribir é algo que fago porque o paso ben, porque me parece divertido, porque me gusta moito ler. Normalmente á xente que lle gusta moito ler –e a min sempre me gustou moito ler– pois a moita xente tamén lle gusta escribir ou polo menos inténtao. Pásoo ben.

G Tes algún lugar especial para escribir, pensar, inspirarte...? Non, especial non, nunha mesa. Agora cos ordenadores portátiles podes escribir case onde queiras. De todas formas, o feito de escribir, mecánico, leva pouco tempo. A min polo menos o que máis me ocupa tempo é pensar no que vou escribir e aproveito os ratos mortos que podo ter, cando me toca conducir, cando vou camiñando...

G Custouche moito publicar a túa primeira obra? Non me custou nada porque gañei un premio entón fun recoller o premio e dixéronme: “esta editorial está interesada en publicar estes premios”. Pero normalmente si, depende do que fagas. Os premios por exemplo, son unha maneira de acceder ao mercado do libro. Se non tes nada publicado é difícil porque normalmente quen publica as cousas son empresas que viven de vender libros e apostar por alguén que empeza de novo, que non sabes como lle vai a ir... Un libro supón un investimento de moitos cartos e a empresa quere rendibilizalo, é normal porque unha empresa ten que ter beneficios senón ten que despedir aos seus traballadores e pechar.

G Escribes só en galego? Normalmente si. Vivo en galego, quero dicir normalmente non falo castelán salvo que o necesite entón en galego resúltame máis cómodo. Penso que me serve mellor o galego para dicir o que teño que dicir que o castelán.

G Canto tempo tardas en escribir un libro? Moito, moito, moito. Con *Comedia bífida* debín de botar cinco anos, traballando moi pouco cada vez, pero había veces que te atascabas. Tiña máis ou menos claro que é o que quería facer pero tamén vía que para unha obra de teatro podía ser moi aburrido que entraran e saíran os acusados e entón debín tela parada dous anos ou así ata que se me ocorreu o desa especie de mini obras de teatro que me permitiron seguir. Pero antes non lle vía eu futuro. Hai moitas cousas que empezas e chega un momento que te atascas e que non segues. A novela *Mar de fondo* escribina en seis meses, pero foi máis seguida. Hai cousas que acabas moi rápido e outras coas que podes botar anos. Eu non me dedico a isto entón cando teño tempo, cando me cae ben, cando me apetece...

G Por que o título de *Comedia bífida*? Porque é unha comedia e bífida, sabedes que as linguas bífidas son as das serpes, pois aquí tamén ás veces temos lingua de serpe, temos dúas. Podería chamarlle Comedia bilingüe, pero como vai cun pouco de mala idea, pois por iso se chama bífida.

G Que te levou a facer esta obra? Pois o meu interese pola lingua, o meu amor polo galego, eu traballo en política lingüística, e sobre todo porque quería evidenciar determinados comportamentos coa lingua galega que creo que con esta obra de teatro poden quedar máis ou menos ao descuberto. Hai unha cita ao principio de Dario Fo, que é un escritor italiano de teatro que foi premio Nóbél hai uns poucos anos, que di algo así como que o humor pode facernos coñecer a verdade. Pretendía expoñer unha verdade pero por medio do sentido do humor.

G Que pretendes transmitir con *Comedia bífida*? O que pretendo transmitir é que os galegos, ás veces, temos cara á lingua galega un comportamento moi especial. É unha relación coa lingua moi mala cando deberíamos tela mellor. Dámoslle moi pouco aprecio a algo tan noso como é a lingua e aí penso que nos equivocamos.

G Por que, se o demo é home, o creaches coma muller? Porque as mulleres son moi retortas (risos). Hai varias razóns, penso que un personaxe así, ambiguo, podería dar moito máis xogo, e ademais en todas as obras de teatro ou nas películas hai o ou a protagonista. Nesta obra de teatro o papel de Lucía é fundamental e á hora de representar no instituto ou nunha obra de teatro normalmente as mulleres son máis valentes que os homes. Eu teño ido ver obras de teatro nas que traballan moitas mulleres e moi poucos homes, moitas veces son mulleres que fan papeis masculinos porque os homes non se atreven. Entón o feito de que fose unha muller e non un home permitía escoller probablemente o mellor actor para isto.

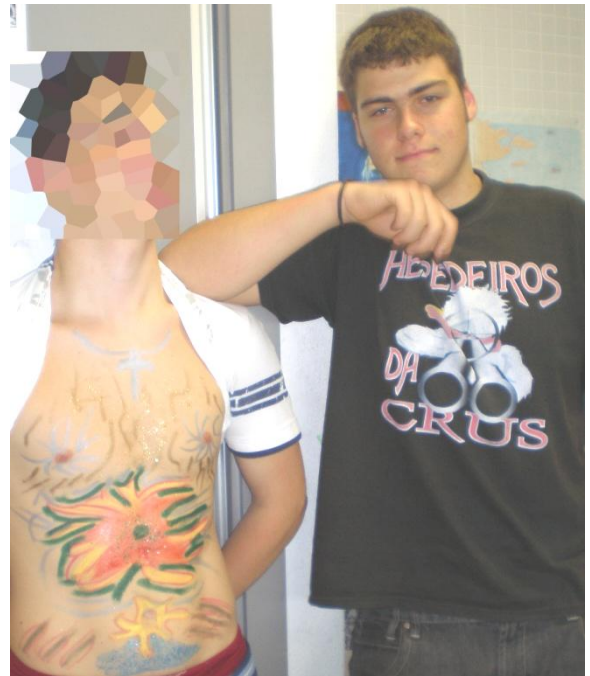
Manuel Pajón, Vanesa Muiño, Irune Irusta, Noelia Quiza, Juan Carlos Hernández e Noel Yáñez
nun momento da entrevista a Manuel Núñez Singala

- G A idea de poñer coma acusadas a unhas siamesas está sacada da realidade?** Non, cando escollín aos acusados tiña que escoller algo que representase a toda a sociedade. Por iso hai dous homes, dúas mulleres, dous adultos bastante maiores e dous máis novos e no caso das siamesas permitían facer determinados xogos, os localismos A Coruña-Vigo, e todas estas cuestións. Sen que fosen máis que catro, aínda que realmente son cinco, permitíame facer ese xogo. Non quería poñer máis acusados porque penso que máis de catro resultaría aburrido, outro acusado máis está moi pesado. Entón desa maneira conseguía manter máis ou menos catro acusados pero cun personaxe...
- G Por que ao final se di que era un erro todo?** Pois para dar a oportunidade de rectificar. Ao final a xente que vai ao teatro ve o que lle pode pasar no “xuízo final” pero resulta que non morreron e poden aínda volver e actuar en consecuencia.
- G Cal é o teu escritor favorito?** É moi difícil de dicir. Moitos. Depende en narrativa, en teatro, das linguas, non sei. Ernesto Sábato por exemplo gústame moito, un escritor arxentino, por dicir un.
- G Cal é o teu libro favorito?** Pois algo parecido. É moi difícil tamén. Hai moitísimos libros que me gustan. De vez en cando les algún libro que che gusta moito máis. Non o sei, non cho podería dicir. Se tivese que dicir dez aínda me custaría.
- G Tes algún outro traballo aparte de ser escritor?** Si, traballo na Universidade no Servizo de Normalización Lingüística. Con iso é co que me gaño a vida. Escribindo tamén gañas algo pero, claro, se tivese que vivir do que gaño escribindo pois morrería de fame como case todos. Hai poucos escritores que poidan vivir de escribir.
- G Como ves o nivel de lectura na actualidade?** Pois ao voso nivel, dos rapaces, moi ben porque penso que a maioría sodes moi bos lectores e o que é unha pena é que moitas veces cando vos convertides en adultos esquecedes iso. Sempre me sorprende, cando se publican enquisas, a cantidade de xente que hai que non le nin un libro ao ano, entre o corenta e o cincuenta por cento das persoas non len nin un só libro ao ano. A min, que me gusta ler e que o paso tan ben lendo, paréceme increíble que se poida non ler nada durante un ano. Eu sempre estou lendo algo ou varios, algo que cando era máis pequeno non facía, normalmente lía un libro e cando acababa ese empezaba outro, pero agora, ás veces, leo catro ou cinco á vez segundo me apeteza. Anímovos a que probedes a facelo. Ás veces apeteceche seguir cunha lectura ou seguir con outra. Pódense ler perfectamente tres ou catro libros á vez.
- G Que lle dirías aos mozos e mozas de hoxe para que lesen?** Pois que ler é unha maneira de asomarse ao mundo, é unha maneira de compartir experiencias cos outros, é unha maneira de aprender, de ser máis intelixentes, de viaxar... como din os vellos “para saber, ou ver, ou ler”. É unha maneira de saber, de coñecer outra xente, de compartir experiencias. Hai libros practicamente de todo. A min é algo que me parece moi, moi interesante.
- G E para que se animaran a escribir as súas propias obras?** Pois iso moitas veces é a outra cara da mesma moeda. Normalmente cando che gusta moito ler tamén che gusta escribir. Hai xente que escribe e que ao mellor non se atreve a mostrar o que escribe. Hai outros que somos máis vaidosos ou máis cridos e si. Pero hai moita xente que escribe porque le. Normalmente é moi raro que che guste moito ler e non che guste escribir ou que non probes a escribir. O que pasa é que hai xente que non se atreve ou que simplemente escribe para si mesma e non ten esa necesidade que temos outros de publicar.

PINTURA CORPORAL

Outro ano máis o alumnado de Educación Plástica e Visual fixo alarde das súas dotes artísticas na modalidade de pintura corporal. Esta vez son os alumnos e alumnas de 4º da ESO os que deixaron constancia do seu bo facer: Carlos Garrote, Marina

Regidor e Diego Santiago posando coas súas obras. Tamén podemos ver en detalle outras obras moi orixinais.

ACROSPORT 08-09

Ella King, María, Diego, Adrián, Noelia Quiza, Lucía, Melisa Vale, Pablo, Daniel, Martin, José e Javier Fernández

A profesora de Educación Física, Paula Rodríguez, conseguiu que o seu alumnado de 1º de ESO fixera unhas figuras acrobáticas durante as súas clases.

Luisa Iglesias, Alicia Orizales, Gloria Castro, Shair Abella, Brais Pita, Sara Crespo, Fernando Regidor, Álvaro Ramil e Alejandro

Álvaro Ramil, Julen, Sara Crespo, Rubén Janeiro, Fernando Regidor, Sergio e Brais Pita

Uxía Fontela, Ella King, Sara Crespo, Luisa Iglesias, Shair Abella, Nuria Conde, Gloria Castro, José Manuel, Fernando Regidor, Brais Pita, Sergio, Rubén Janeiro e Julen

CONTAGONTOS A DÚAS VOCES

TIM BOWLEY E CHARO PITA

G De onde sodes?

T.B.: Eu son inglés.

C.P.: Eu son da Coruña.

G Como vos coñecestes?

C.P.: Nunha das primeiras actuacións de Tim, vímonos nun bar en Santiago e fai tres ou catro anos atopámonos en Portugal.

G Desde cando vos dedicades a este traballo?

T.B.: Mais de 20 anos.

C.P.: Dende fai 14 anos.

G Canto tempo levades traballando xuntos?

C.P.: Levamos traballando xuntos tres anos.

G Por que escollestes este traballo?

T.B.: Porque me gusta. É fantástico.

C.P.: Por casualidade e a partir da casualidade o descubrimento de que me gustaba e que era o que quería facer.

G En que zonas adoitades traballar?

C.P.: Pois mira onde nos chaman. Podemos traballar fora de Galicia, despois traballamos en centros de ensino coma este, Tamén traballamos en bibliotecas, en casas da cultura, en festivais, en onde nos chamen.

G De onde sacades as ideas para os contos?

C.P.: Dos libros e contos tradicionais.

G Canto tempo levas en Galicia?

T.B.: Levo sete anos e medio.

G Atopas moitas diferenzas entre Galicia e o teu país de orixe?

T.B.: Si e non. É moi parecido porque é verde como o meu país, ten costa,... A forma de vida e o ambiente son un pouco diferentes. Galicia é máis tranquila.

G Que é o que máis che gusta de Galicia?

T.B.: Case todo. Gústame a xente, a comida, as costas, as praias, ...

G E o que menos?

T.B.: A distancia da miña familia. Teño familia que vive en Inglaterra ou na India e sería mellor si estiveramos máis cerca.

Juan Carlos Hernández, Manuel Pajón, Tim Bowley, Fernando Regidor, Noel Yáñez, Uxía Fontela, Noelia Quiza, Charo Pita e Irune Irusta

Uxía Fontela	Noelia Quiza
Juan Carlos Hernández	Fernando Regidor
Irune Irusta	Noel Yáñez
Manuel Pajón	

PERFORMANCE 08-09

De todas as actividades que propón a profesora de Educación Plástica e Visual, Consuelo Benito, a máis polémica sempre é a da *Performance* na que o seu alumnado da conta da súa grande imaxinación para expresarse improvisando, provocando e, como non, asombrando a toda a comunidade educativa.

Nestas fotos vemos a Marina Regidor, de 4º ESO, en pleno proceso de preparación da súa colorida mostra escénica coa que, de seguro, deus que pensar a máis de un de nós.

Con que nos sorprenderá o noso alumnado o próximo ano? Teremos que esperar un anaquiño ...

Brinquedos

Álvaro Ramil e Javier Fernández (esquerda), Gabriela González (centro), Fernando Regidor e Brais Pita (dereita)

No mes de xaneiro o alumnado de 1º de ESO, acompañados das súas titoras Raquel Paz e Amelia Sánchez, realizaron unha visita ó Centro de Interpretación de Xogos Tradicionais *Brinquedos* onde pasaron unha divertida xornada.

Alicia Orizales e Melisa Vale (arriba esquerda), Ella King e Uxía Fontela (arriba dereita); Raquel Paz, Gloria Castro e Sara Crespo (abaixo)

PROXECTO ANOCA

O día 3 de abril tivo lugar no noso centro unha actividade extraescolar na que nos presentaron o *Proxecto Anoca* (Aprender no cárcere). Foi unha experiencia moi interesante xa que nos amosou unha forma de ensinar e aprender totalmente descoñecida para nós e moi distinta á que habitualmente estamos acostumados. Os profesores Marián e Juan Luis e os alumnos José Ramón e Miguel contáronnos ás súas experiencias.

PROFESORADO

Marián e Juan Luis

G Como acabastes dando clase no cárcere?

M.- De rebote. Tiña unha praza provisional en Pontareas pero coas novas listas dese centro achegáronme un pouco máis á miña casa e déronme destino en Curtis, en Teixeira.

J.L.- O ano pasado tiña que concursar, xa tiña a oposición gañada, e solicitei o concurso de adultos porque me quedaba cerca Teixeira e concedéronmo porque ninguén que tivera máis puntos ca min o solicitou.

G Tivestes algunha dúbida para aceptar ou pensastes que era como calquera outro destino?

M.- Non, dúbidas, non. O que si estaba un pouco expectante porque era unha cousa totalmente nova.

J.L.- Si, algo de respecto sempre che dá porque non sabes realmente o que hai alí dentro. Pero como a min me interesaba pola proximidade non tiven dúbidas nese sentido e agora, unha vez que xa estou alí, non o cambio.

G Como reaccionou a vosa familia? Deuvos o seu apoio?

M.- A miña familia non moi ben porque, como dicía o meu compañeiro, é un pouco diferente e crea moitas reservas, moito respecto. Meu pai e meu home fixeron por darme ánimos e dicir que era un destino coma outro calquera. Miña nai levouno fatal, fatal. Pero aquí estou.

J.L.- Na miña casa a miña muller apoioume en todo momento e aos meus pais moita gracia, en principio, non lles facía pero dixéronme que se era o que me interesaba que adiante. Descoñéceno, non saben como é e é normal que algo de medo ou respecto teñan.

G Cal foi a vosa primeira impresión ao entrar a traballar no cárcere?

M.- Pareceume outra dimensión porque ves aquilo xa desde fóra, aqueles muros, aquel aramado e é moi impactante. Non hai nada ao redor, é como se o puxeran alí fora do mundo real e

impresiona moito. E logo xa cando te metes, o primeiro día, nun montón de portas, rolos de seguridade, de funcionarios de prisións, carnés, identidade... impresiona moitísimo. Logo vaste afacendo pero impresiona moitísimo.

J.L.- Ao entrar hai xente que di que o de que as últimas portas se vaian pechando impón, pero eu esa sensación de abafado non a tiven. Será porque as primeiras veces entrei sempre acompañado polo director da escola, vas falando, e non te dá conta realmente de onde estás entrando. Logo, unha vez que chegas, ves á xente que se move por alí e ata que comezas non sabes como vai ser e algo de respecto e impresión sempre tes.

G Só sodes profesores ou tamén tedes outro cargo?

M.- Son profesora do ámbito de comunicación e Coordinadora do Departamento de Normalización Lingüística e Coordinadora deste proxecto, o ANOCA.

J.L.- Son profesor do ámbito científico-tecnolóxico e, ademais, son o Xefe de Estudos.

G Cantos profesores sodes?

M.- 6 de primaria e 6 de secundaria.

G Canto alumnado tedes?

J.L.- Na escola en total hai arredor duns 250 alumnos entre o que se dá no módulo sociocultural polideportivo, que é onde está situada a escola, e as clases do módulo terapéutico. O que si vos podo dicir é que solicitaron vir á escola, no que vai de curso, uns 720 internos aproximadamente. En Teixeira móvese nunha poboación aproximada de 1800 internos polo que estamos a falar dun 40% de xente que solicita vir á escola. O problema é que non os podemos atender a todos, temos listas de espera grandísimas. Nas clases de castelán e galego para inmigrantes, nós chamámoslos grupos de estranxeiros, hai un montón, nos niveis un e dous das ensinanzas básicas iniciais tamén temos moita lista de espera.

G Que niveis se imparten no centro?

J.L.- Que sexan responsabilidade da escola temos o ensino básico inicial, que sería o nivel un e dous, logo tamén temos a educación secundaria para adultos e o castelán e galego para emigrantes. Aparte temos as titorías de bacharelato cos alumnos do San Clemente de Santiago.

G A que niveis ensinades?

M.- Impartín no primeiro cuadrimestre 3º da ESA e agora estou con 4º e tamén o segundo nivel de galego e castelán para estranxeiros. Tamén dou no módulo terapéutico unha hora de titoría da ESA.

J.L.- Imparto 3º e 4º, 3º no primeiro cuadrimestre e 4º no segundo e logo no módulo terapéutico teño dúas horas de titorías da ESO que resultan totalmente insuficientes pero iso é unha cuestión aparte. Ademais teño as titorías do bacharelato que non pertencen ao centro, realmente son alumnos do IES San Clemente de Santiago que están a facer o bacharelato a distancia e dependen dese instituto.

G Os homes e as mulleres están xuntos ou separados nas clases?

M.- Están xuntos, pero o número de mulleres é moi inferior por un motivo e é que no cárcere de Teixeira hai 14 módulos, son como 14 edificios independentes, e só dous son de mulleres. Un é de nais ás que se lles permiten ter alí os fillos ata os tres anos e rara vez veñen á escola, si piden material para poder seguir estudando pero non teñen tempo porque llo dedican aos seu fillos. Por iso nas clases hai máis homes que mulleres pero as poucas que veñen están tamén cos homes.

G Que procedencia ten o voso alumnado?

M.- En castelán para estranxeiros hai moitísima xente de cultura árabe e tamén hai moita xente do resto de Europa e suramericanos.

J.L.- De todos os sitios.

G Ensinades nas celas ou nunha aula?

J.L.- Os que veñen á escola teñen clase nunha aula. Cando imos ao módulo terapéutico tamén ensinamos nunha aula. O director da escola é o que vai atender aos primeiros graos porque non os deixan saír do módulo e mesmo atende a algún que están, como lle chaman eles, no *búnker*, que é o módulo de illamento e ás veces aténdeos a través dunha fiestra.

G É difícil darlle clase a este alumnado?

M.- Difícil non. É moi diferente por moitas razóns: as características da contorna son totalmente diferentes ás vosas, como podedes entender; as cabezas teñen moitas outras cousas nas que pensar; o nivel de recepción do alumnado varía dun día para o outro, uns días están máis receptivos e outros menos. É moi distinto, non ao mellor máis difícil, pero si moi diferente.

G Facedes os exames moi difíciles?

M.- Juan Luis si, eu non.

J.L.- Pensamos que bastante complicada teñen xa a vida. Evidentemente hai que pedir un mínimo pero non lles poñemos os exames moi difíciles porque tampouco se trata de complicarlles mais a vida porque estar alí dentro ten que ser duro. Nosoutros, ás veces, temos problemas para entrar pero para saír normalmente non nos poñen problemas. En cambio para eles ten que ser moi duro e intentamos axudalos. Como vedes son persoas coma nós.

G Realizades algunha outra actividade cos presos distinta á académica? Cal?

M.- Si. Pouco a pouco. Cada paso que se dá aquí é un mundo, hai que pedir moitos permisos, hai que falar con Madrid a través da xunta de tratamento, e todo vai moi lento. Pero si intentamos facer cousiñas, a semana pasada fixemos unha obra de teatro, agora estamos con estas saídas. Ímos tentando facer cousas e o ideal sería que puideramos facer moitas máis.

J.L.- Gustaríame felicitar a Marián, que foi unha das que levou a obra de teatro e a verdade é que quedou moi, moi ben. Ver a xente que non é de aquí falando en galego foi un traballo que fixo o departamento de comunicación, ao que pertence Marián, digno de ver. E non soamente iso senón que todo o público tivo un comportamento exemplar porque se gravou a obra de teatro dende a parte de atrás do salón de actos da prisión co micrófono da cámara e na gravación escoitase perfectamente a obra. Iso quere dicir que, se había uns 200 internos que estaban vendo a obra, que dura uns 35 minutos e se pode escoitar perfectamente é sinal de que lles gustou.

Juan Luis, Miguel, José Ramón e Marián nun momento da charla ao alumnado do centro

G Notades se o trato do alumnado é diferente se es profesor ou profesora?

M.- Non sei como tratan aos profesores, só o que vexo nos corredores. Penso que non. Quizais si no caso das aulas de galego e castelán para inmigrantes ou para estranxeiros porque hai moitos rapaces de cultura árabe con todo o que iso conleva. Tendo en conta o papel da muller na súa cultura pois si fan diferenzas bastante significativas contra as que tamén

intentamos loitar porque hai que facerlles entender que, aínda que estean no cárcere, viven na nosa cultura e na nosa cultura as mulleres, se non podemos facer as mesmas cousas que os homes, polo menos podemos facer outras igual ou mellor ou peor pero iso si que é bastante diferente para eles. Os demais non, o “produto nacional bruto” penso que non fai distincións. Outras culturas penso que non que o trato é moi parecido.

J.L.- Prefiren que lles dean clases as mulleres e non os homes, a razón é clara (habería que preguntarlles a eles, di Marián). Si, di Miguel.

G Atopades diferenzas entre este traballo e o anterior fóra do cárcere?

M.- Si moitísimas. E que para min é unha diferenza como vender zapatos e vender peixe, é dicir vendes nos dous sitios, es docente nos institutos e es docente no cárcere, pero non ten nada que ver, absolutamente nada que ver, polo menos na miña experiencia.

J.L.- É un mundo aparte, pero moi gratificante.

G Que é o máis satisfactorio do voso traballo?

M.- Satisfaccións témolas todos os días, un gran de area cada día. Hai realmente comportamentos moi sorprendentes que logo falamos entre nós. Ao ser pouquiños no claustro conversamos moito sobre todo o que nos vai pasando e vemos que hai xente que responde moi ben desde que empezou en setembro ata como se vai desenvolvendo ata aquí. Hai xente que incluso se sorprende de aprender cousas novas ou que se vai abrindo a ti e entón pódelle axudar aínda que sexa dun xeito que non teña que ver coa asignatura. Sempre se avanza un pouco pero claro, como non teño referencias anteriores, non sei si iso debería ir máis rápido ou máis lento. Pero si é moi gratificante como docente, moitísimo. Cada día é un mundo. É un traballo que non é nada rutineiro en absoluto. Iso ten partes boas e partes malas. Ti chegas alí cunha idea do que vas a dar un día na clase e de repente saes da clase e dis “pero se fixen unha cousa totalmente diferente á que tiña que facer”, pero vaia, eu penso que estou aprendendo tamén moito.

J.L.- Ratifico o que di Marián e ademais o feito de que che recoñezan o teu traballo, porque non teñen pelos na lingua, é unha satisfacción. Ou simples detalles que tes con eles e ves cómo lles cambia a cara. Por exemplo, cando rematou a obra de teatro e fun xunto a unha alumna e díxenlle “parabéns, fixéchelo moi ben” e ves como lle cambia a cara.

G E o máis difícil?

M.- Cumprir a programación. Iso é practicamente imposible, pero é un mal menor polo menos para min.

J.L.- Si, para min tamén.

G Tivestes algunha anécdota curiosa ou graciosa nas clases?

M.- Todos os días hai anécdotas. Teño unha anécdota do primeiro día de curso cando cheguei a terceiro: eu cheguei co chip do instituto e vas moi “a cañón”, a aproveitar o tempo, a explicar o que vas a facer e o que teñen que facer eles, o que son as normas e, de repente, un alumno que estaba alí no fondo da clase cunha cara moi á defensiva díxome “ti para, que vas moi lanzada, vas moi apresa e aquí non temos présa para nada que non imos a ningún sitio”. Entón parei e dixen “pois ten razón porque este home non ten présa e eu estou facendo unha entrada xa “a cañón”.

J.L.- Sempre hai ratos nos que están tranquilos. Por exemplo, Miguel ten un compañeiro nixeriano e dicímoslle que fale galego, que en Galicia tes que falar galego. Logo hai cousas que che comentan que están un pouco fóra de lugar e tes que capear a cousa para respectar á persoa.

G Pensades continuar neste destino?

M.- No meu caso non depende exactamente de min. Non o sei, non sei qué será de min o próximo ano que vén.

J.L.- Eu de momento, laboralmente falando, teño cadea perpetua aquí. O ano que vén teño que estar e logo creo que seguirei un tempo.

G Se estiverades na situación dos presos, estudariades?

M.- Eu se me vexo na situación que contan algúns deles non sei nin sequera se me erguería da cama, non o sei. Eu recoñezolles moito mérito, moito mérito en vir tódolos días á escola, moito mérito en poñer boa cara cando ó mellor están moi amolados. Non sei o que faría eu, non o sei.

J.L.- Imaxino, polo que contan eles, que intentaría saír de onde estás e se a escola é realmente un sitio onde te atopas a gusto pois evidentemente si iría. Afortunadamente nós non nos atopamos nesa situación e non sei ben o que faría pero vivindo un pouco a experiencia que eles nos contan habería que facelo porque para eles é moi importante estudar, é saír do módulo e ocupar o tempo, a mañá, de outra maneira e non tirados alí no módulo. Hai que recoñecerlles o esforzo que fan en vir porque si vos podo dicir que no grupo no que está Miguel hai 20 alumnos e ultimamente adoitan vir 17. [Nunca tanta xente asistiu á clase desde que están eles, a xente escoita, ve que hai bo “rollo”, que se leva ben e apúntase, di Miguel].

INTERNOS

Miguel e José Ramón (Kotxeli)

G De onde sodes?

M.- Dun pobo chamado Uxes, do concello de Arteixo.

J.R.- Son de Baracaldo, Biscaia, pero levo desde os dous ou tres anos vivindo en Ferrol onde me criei.

G Canto tempo levades no cárcere e canto tempo vos queda por cumprir?

M.- Levo 26 meses e quédanme tres anos por cumprir.

J.R.- Desde 1998, saín tres meses no ano 2006, e sigo alí ata dentro de dous anos

G Estadades arrependidos de cometer ese delito?

J.R.- É evidente que si. Pola comisión destes delitos, por meterme no mundo da droga e non parar e seguir coa miña. Empezas con porritos, empezas con tonterías, sempre acabas con máis. Eu perdín dúas familias. Perdín a que busquei e perdín a materna, o meu pai e a miña nai, que empezaron a deixarme de lado, como é evidente, aínda que agora os estou recuperando. A outra non, teño unha filla da vosa idade á que non vexo desde que era un bebé, tiña un ano e un mes cando entrei en prisión e non a vin máis. Arrepíntome, por suposto que me arrepinto, estou no módulo terapéutico agora mesmo e estou intentando cambiar os meus costumes, por iso puiden poñerme a estudar porque cambiei de actitude na vida e o ben me custou. Moitos anos drogándome na rúa, facendo moitas loucuras e dez anos de prisión.

G Por que decidistes asistir ás clases?

M.- Para escapar do módulo. A vida alí... Somos moitos, estamos moi amontoados, entón empezas para saír de alí, para evadirte de aquilo e despois vas tirando e vaste atopando con xente como Marián e Juan Luis. E iso axúdache moito a seguir con outras miras. Pero o principal cando empezas, polo menos pola miña parte, é saír do módulo.

J.R.- Eu non empecei a estudar polos mesmos motivos que Miguel. Eu empecei a estudar porque quería evoluir e medrar como persoa, cousa difícil na miña situación. No módulo no que me atopo, na UTE (Unidade Terapéutica Educativa) van os profesores que vedes aquí a impartir clase. Suponse que é un réxime de internado. Dentro da prisión a xente que estamos nese módulo somos drogadicto. Un drogadicto nunca sabes se di a verdade ou está mentindo e ninguén confía nun drogadicto, e fai ben, fai ben non confiar nun drogadicto porque te vai enganar seguro, vaite manipular, vaite utilizar, máis tarde ou máis cedo. A medio prazo ou a longo prazo vaino facer. Eu fíxeno moito tempo e vino demasiado fácil. No meu módulo son obrigatorias as clases para os que non teñen determinados estudos, ata 3º de ESO están pedindo mínimo para non ter que estudar obrigatoriamente. Eu fixen 3º e 4º de ESO en tres meses, tiña a EXB antiga e non tiña porque facelo, fíxeno porque quixen. Metinme no proxecto de facer o bacharelato co I.E.S. San Clemente e a UNED sen saber que ía poder saír ás titorías, teño titorías nada máis, non teño clases presenciais coma vós e é moi complicado porque a miña base quedou, cos anos atrás, moi esquecida. Esfórzome moito pero non é o mesmo.

G Que estades estudando e desde cando?

M.- 4º de ESO e levo dous anos estudando.

J.R.- Eu estou estudando 1º de bacharelato e preparando o aceso á universidade a distancia e aínda non levo un ano estudando.

G Gústavos estudar?

M.- Eu é que son un pouco maior xa. Fágoo porque me axuda no día a día, pero non estou nestes momentos para iso, teño cousas máis importantes nas que pensar neste momento. Estudar tedes que estudar vós que estades na hora. Para vós si que sería importante, para min tamén o é pero moito menos que para vós pois xa non estou eu neses temas.

J.R.- A min si.

G Resúltavos difícil estudar?

M.- Estudar e asistir ás clases. Alí é un sistema que non é como o voso. Estás preso e tes moitas máis cousas nas que pensar que no estudo. Vas alí, cumpres co que tes que cumprir, respectas as clases, respectas aos profesores, pos da túa parte todo o que podes e os profesores axúdannos moito, pero despois traballo para o módulo non, no módulo teño outros traballos que facer e outras cousas nas que pensar.

J.R.- Agora contesto eu desde a outra cara da prisión. A min cústame estudar por varios motivos. Non porque non me guste ou non me esforce, que o fago. Pero, primeiro, atópome cun tratamento que é o Interferón que é para curar a hepatitis C, unha das enfermidades que carrega a droga, é unha enfermidade hepática [o alcohol, que é unha droga que se vende en locais públicos, tamén carrega esa enfermidade, di Miguel]. Cústame moito concentrarme, é un tratamento de choque moi forte, para que vos fagades unha idea é un estilo da quimioterapia, e entón cústame moito concentrarme e teño que investir demasiadas horas. Para o que saco igual invisto demasiadas horas, pero gústame e cando aprobo unha asignatura a nivel de 1º de bacharelato que nunca estudei na miña vida, síntome moi satisfeito. Pero claro, no módulo teño outras actividades, teño algo máis importante que os estudos. Que os estudos son importantes, si, pero coa miña idade e a miña traxectoria non tanto como curarme do que realmente me levou á prisión por iso teño actividades que non podo eludir e que tampouco quero eludir.

G Que é o mellor de ser estudante?

M.- Alí dentro relaciónaste con xente de todo tipo, de todas as nacionalidades, relaciónaste con outros módulos. É outra forma de evadirte tamén do que estás no día a día, sempre estás coa mesma xente, e na escola atópaste con cantidade de xente que ten outras culturas e outras linguas. O mellor é iso, atoparse con estes fenómenos, os profesores que temos, que son os que nos trouxeron aquí.

J.R.- Para min os días que me dan as notas e as poden mandar á miña casa é o mellor.

M.- Eu as miñas mandeillas ao meu afillado que suspendeu 7 a ver se lle chocaba un pouco.

Carlos Garrote, Miguel, Noelia Quiza, Juan Luis, Marián, José Ramón, Juan Carlos Hernández, Fernando Regidor
Noel Yáñez, Irune Irusta, Manuel Pajón e Vanesa Muiño

G E o peor?

M.- Non sei qué dicirche, os exames.

J.R.- Para min non ten nada malo.

G Tedes moitos deberes?

M.- Desde que saio de alí non. Vou á clase, asisto, comparto, pero desde que vou para o módulo teño outro destino, outras cousas que facer, tes que limpar, pensar, escribir... Penso que os deberes non deberían existir, nin para min nin para vós, asistindo ás clases e aproveitándoas penso que debería bastar.

J.R.- Eu non teño deberes pero téñome que impartir o meu propio réxime de estudos. Vós tedes algo moi bo, moi positivo, que é que os profesores vos avalían polo que vos poden dar, aínda que teñan un temario que darvos, vanvos dar pautas e vanvos dicir o máis importante e éntravos só ata onde vos dean. En cambio a min si, *tochos* e exames. Non hai máis, acábase a información, só teño a guía dos profesores que tedes aquí que se non é por eles...

G Cal é a materia que máis vos gusta?

M.- Matemáticas, sen ningunha dúbida. Ata onde chego, non sei de aí para adiante, pero os números sempre se me deron ben.

J.R.- A min Filosofía.

G E a que menos?

M.- Sociais. O outro día fomos á charla a Curtis e ao día seguinte pola mañá, segundo entro pola porta, aparéceme o mestre se sociais cun exame e xa me fastidiou o día, viña encantado e xa me veu fastidiar o día. Mi madriña que malo me puxo!

J.R.- Historia do mundo contemporáneo. O mundo contemporáneo comeza co Antigo Réxime e para min non é. Hai demasiado temario.

- G Utilizades libros, cadernos, ordenadores nas clases?**
M.- Non, cadernos e apuntes.
J.R.- Eu vou 45 minutos a aclarar todas as dúbidas que teño e fóra.
- G Son moi estritos os profesores con vosoutros?**
M.- Non, ao contrario, se por eles non fora íamos mal, malamente. Non poden. Non poden non, non deben. Poder poden facer o que queiran, non deben, para a miña maneira de ver, ser estritos porque xa é estrito o réxime que temos alí e se te vas a evadir do módulo e vas a chegar alí e... Entón poucos asistirían.
- G Asistides sempre ás clases ou algunha vez poñedes desculpas para non ir?**
M.- Nunca, aínda que me doía a cabeza e me estea caendo veña para a clase.
J.R.- Non teño que poñer desculpas para non ir. Se non teño preguntas que facer non vou, así e todo vou case que tódolos días, por non dicir todos.
- G Pensades seguir estudando?**
M.- Non, así que remate 4º, paro. Non é a hora. Se estivera noutra situación ao mellor si o tivese feito, si tivese seguido. Pero a miña situación é un tanto difícil, non teño pai, non teño nai, senón non me importaría facer algo.
J.R.- Si. Estou preparando o acceso para Psicoloxía. Penso estudar esa carreira. Sería un pouco iluso pola miña parte pensar que alguén me vaia contratar como psicólogo pero vaimos servir para preparar oposicións. Ao ter un pasado como o que teño ó meu lombo, é complicado librarse dese sambenito. En calquera traballo un pouco relevante vanche mirar os informes e vanche dicir iso de “xa te chamo, dáme o número” co cal non te chaman nunca.
- G Dentro da escola, facedes algunha outra actividade ademais de estudar?**
M.- Non nos ves aquí? Sácannos a airearnos, algunhas veces pónennos unha película.
J.R.- Os rapaces da ESO fixeron unha obra de teatro hai pouco. Hai máis actividades. Están niso, están loitando por iso pero é complicado. Eu non a vin porque estiven no hospital ese día.
- G Tivestes algunha anécdota curiosa ou graciosa durante as clases?**
M.- Anécdotas alí hai moitas. Por exemplo, a obra de teatro está feita en galego colombiano e tiña que ser bastante gracioso polo menos.
- G E cando non estades na escola, que facedes?**
M.- Cando non estou na escola, módulo. Se hai algún curso por aí apúntome. Pronto empezarei un na rúa, non sei se o luns, de envasado o baleiro. Fixen de un albanelaría, un de informática, todo o que podo.
J.R.- Teño varias actividades. De informática, nesa actividade estou de coencargado e axudo aos rapaces de alí. Hai un ano sabía apagalo dándolle ao botón e pouco máis. Levo tamén, como traballo extra, a biblioteca do meu módulo. A parte da biblioteca interior levo a exterior, a do centro penitenciario, pedidos, devolucións... Curreime unha obra de teatro da miña propia colleita para 18 persoas, fixémosla. Tamén temos actividade de deporte, actividade de taller, de lectura onde creei con outros compañeiros unha revista do noso módulo, aprendín a maquetar... É moito para min pero ó final estouno facendo.
- G Tedes moita relación co resto dos compañeiros?**
M.- A xusta. Cos que merecen a pena pois si e cos que non, están alí, son compañeiros.
J.R.- Hoxe en día si. Temos grupos de autoaxuda e levamos outro tipo de relación. Hai confianza, déixannos as celas abertas, nós controlamos e levamos o módulo, non fai falla que estean os funcionarios vixiando que non haxa pelexas. Nós poñemos orde, encargámonos de que estea todo impecable, todo limpo, de que haxa respecto, de que ninguén lle falte a ninguén, de que ninguén critique a ninguén. É outro réxime de vida á que non estou nada acostumado, pero estou aí.

G Aparte da saída de hoxe ao noso centro, visitastes algún outro sitio?

J.R.- Ao instituto Francisco Aguiar de Betanzos.

M.- A primeira vez que saín foi o outro día pero pronto empezarei a saír. Déronme o artigo 100, un terceiro grao camuflado, que che dan saídas a facer cursos fóra e así xa empezas a ver a luz do túnel.

G Que lle diríades aos vossos compañeiros para que se animaran a asistir ás clases?

M.- Que o pasamos moi ben.

J.R.- E aparte diso, que serve.

G Credes que os estudos seranvos útiles fóra do cárcere?

M.- Si, si, vaia, para o pouco que hai. Supoño que si, xa estou medio perdido, xa non sei fóra o que me encontrarei. Todo o que suma nesta vida para min é útil e iso non resta iso suma e entón ten utilidade.

J.R.- Xa nos están sendo útiles dentro. Como vedes estades nunha sociedade supercompetitiva, cada vez as cousas están máis difíciles mesmo para a xente que nunca entrou na prisión que o está a pasar moi mal na rúa, estalle custando moito atopar traballo, e un traballo ben pagado moito máis. Pois claro que me ten que servir. O meu obxectivo cos estudos é preparar oposicións porque van ser os únicos postos de traballo nos que non me poidan dicir que non polo meu pasado. Ás que poden acceder. Como é lóxico a funcionario de prisións non me vou a poder presentar

G Desde a vosa experiencia ... Que lle diríades aos nenos que están agora no instituto?

M.- Que pensen, que recapaciten, que co tema das drogas e esas cousas non se vai a ningún lado que teña moita saída. Eu non son quen para mandar estudar a ninguén, xa me custa a min. Que estuden, polo menos que sexan boas persoas e estean a gusto cun mesmo.

J.R.- Diríavos a todos vosoutros que fosedes competitivos no tema dos estudos. Hai que ser competitivos e moito porque igual que nun partido de fútbol ou calquera outra cousa, ou na consola on-line sodes competitivos, e pensades que queredes gañar o partido ou pasar de nivel na consola e realmente só pasades o tempo e, que gañas? ó final non gañas nada. E cos estudos o que gañas é asegurarte un futuro, e iso é un premio importante e para toda a vida.

As profesoras Beatriz Fernández, Beatriz Otero e Puri Trinquete co alumnado de 4º da ESO moi atentos ás explicacións que os integrantes do *Proxecto Anoca* lles estaban contando

Carlos Garrote	Manuel Pajón
Juan Carlos Hernández	Noelia Quiza
Irune Irusta	Fernando Regidor
Vanesa Muíño	Noel Yáñez

III CICLO DE CINE EN VERSIÓN ORIGINAL IES CABO ORTEGAL

Novembro 2008 - Abril 2009

Continuamos este curso coa iniciativa emprendida no ano 2007, o ciclo de cine en versión orixinal, organizado esta vez polos departamentos didácticos de Inglés, Francés, Lingua Castelá e Lingua Galega.

Novamente pasamos a enquisa entre todo o alumnado da ESO e Bacharelato do centro e adquirimos aqueles títulos máis demandados e os proxectamos no noso “cine” particular.

Neses días a Aula de Usos Múltiples transformouse nun auténtico cine con pantalla xigante e ata flocos de millo. Os títulos escollidos foron: *Pradolongo*, *El Cartero* y *Pablo Neruda*, *Monsieur Batignole*, *High School Musical 2*, *Underworld: Rise of the Lycans*.

Batignole, *High School Musical 2*, *Underworld: Rise of the Lycans*.

Profesorado dos Departamentos de
Inglés: Beatriz Fernández, Belén Alvelo e Maite Vázquez
Castelá: Raquel Paz
Galego: Amelia Sánchez
Francés: Ana Fuentes

A RONDALLA

Noelia Quiza cos entrevistados Montse Castro, Modesto Novo, Montse Caneiro e Marisa Novo

PRESIDENTE: MODESTO NOVO

G Canto tempo leva en funcionamento a Rondalla? Desde 1995.

G Desde cando estás na Rondalla? Desde o 2000.

G Desde cando es o presidente da Rondalla? Desde hai dous anos.

G Cal é o teu traballo como Presidente? Ter á xente contenta.

G É difícil o teu cargo? Bueno, todo e difícil nesta vida.

G Qué é o mellor do teu cargo? O mellor do meu cargo e cando todo sae ben.

G E o peor? Cando chove.

G Dende o teu cargo, qué lle falta á Rondalla para mellorar? A xente, podía haber máis homes.

G Tocas algún instrumento ou só es unha voz masculina? Son unha voz.

G Recordas a túa primeira actuación ante o público? Foi no Rosalía de Castro na Coruña.

G Algunha anécdota curiosa que vos pasara nunha actuación? Si, unha vez na que un compoñente tropezou e rompeu os fociños.

G Qué lle dirías aos nenos e nenas para que quixeran ser da Rondalla? Que se aplicaran e que deixaran de andar tocando o paxe por un lado e por outro e viñeran á Rondalla.

DIRECTORA: MARISA NOVO

G Desde cando estás na Rondalla? Desde o ano 1995.

G Desde cando es a Directora? Desde o mesmo ano.

G É difícil o teu cargo? Depende. Ás veces tes algunha obra que se te resiste, entón si.

G Qué é o mellor e o peor do teu cargo? O mellor é cando vamos a saír para actuar que a xente está moi ilusionada e transmite esa ilusión de uns para outros. E o peor pois cando tes algo que ensaiar ao mellor urxente e non contas coa xente xa que non ven a ensaiar a metade do grupo.

G De cantas cancións consta o repertorio da Rondalla? Dunhas 62.

G Cantos instrumentos se tocan na Rondalla? Tócanse guitarras, laúdes, bandurrias, conchas e pandeiro.

G Con cantos membros conta a Rondalla? Con 42.

G Dende o teu cargo, qué lle falta á Rondalla para mellorar? O compromiso da xente de vir ensaiar os dous días que temos na semana.

G Recordas a túa primeira actuación como directora da Rondalla? Si, recordo. Levabamos soamente catro temas. Non sabiamos máis, como pedisen outra non teríamos con que responder.

G De que actuación saíches máis satisfeita? Desa primeira saín moi contenta.

G E da que menos? Poucos días despois, aos tres meses máis ou menos, que saímos cos instrumentos medio desafinados e saín retorta.

G Só es a directora ou tamén tocas algún instrumento? Cal? Toco o instrumento da guitarra.

G Algunha anécdota curiosa que vos pasara nunha actuación? Pois unha en Malpica. Actuabamos na praza do concello e facía tanto frío que de cada canción tiñamos que afinar.

G Qué lle dirías aos nenos e nenas para que quixeran ser da Rondalla? Iso non se lle pode obrigar a ninguén. Podes transmitirle a túa ilusión pola música e si aos rapaces lles gusta pois que veñan porque senón non teñen nada que facer.

O grupo infantil da Rondalla durante a súa actuación no XIV Festival da Canción Vocacional celebrado en Mondoñedo 25 de abril de 2009 no que obtiveron o 1º premio coa canción *Somos os chamados ao amor* composta por Mª Luisa Novo

SECRETARIA: MONTSE CASTRO

G Desde cando estás na Rondalla? Desde o ano 2005

G Dende cando es a secretaria da Rondalla? Desde xaneiro deste ano (2009)

G Cal é o funcionamento do teu traballo? Pois arranxar a documentación e algunha cousa máis

G É moi complicado o teu cargo? Non. É unha responsabilidade pero lévase ben

- G** **Cómo vos subvencionades?** Pois con axudas do Concello, da Deputación e da Xunta
- G** **Dende o teu cargo, qué lle falta á Rondalla para mellorar?** Xente que queira participar
- G** **Tocas algún instrumento?** O laúd
- G** **Recordas a túa primeira actuación ante o público?** Si. Estaba moi nerviosa
- G** **E a actuación na que máis disfrutaches?** En carnavais
- G** **E na que menos?** En ningunha
- G** **Algunha anécdota curiosa que vos pasara nunha actuación?** Si, que Marisa falou en galego cos de Sevilla cando fomos aló
- G** **Qué lle dirías aos nenos e nenas para que quixeran ser da Rondalla?** que se animaran que se pasa moi ben e se fan moitos amigos

O grupo xuvenil da Rondalla durante a súa actuación no XIV Festival da Canción Vocacional celebrado en Mondoñedo 25 de abril de 2009 no que obtiveron o 1º premio

O MEMBRO MÁIS NOVO: MONTSE CANEIRO

- G** **Canto tempo levas na Rondalla?** Uns 6 meses
- G** **Qué fas?** Canto
- G** **Por que te apuntaches?** Porque me gusta á música e cantar
- G** **Que é o que máis te gusta de estar na Rondalla?** Estar coas miñas compañeiras, pasar un rato
- G** **E o que menos?** A veces, cando non facemos moito caso á profesora
- G** **Recordas a túa primeira actuación ante o público?** Foi o día de carnaval no centro de maiores
- G** **Algunha anécdota curiosa que vos pasara nunha actuación?** Pois de momento non tiven ningunha
- G** **E a actuación na que máis disfrutaches?** Na primeira
- G** **E na que menos?** A verdade é que disfruto en todas
- G** **Qué lle dirías aos nenos e nenas para que quixeran ser da Rondalla?** Diríalles que lles ten que gustar moito a música e que teñen que disfrutar co que fan. Entón que se animen e que veñan a cantar con nós que o pasamos moi ben

EXPOSICIÓN

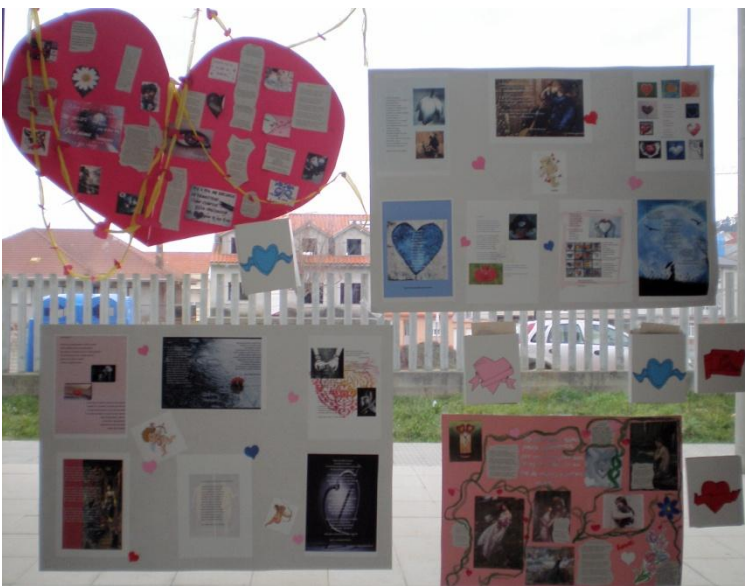
Vista xeral da Biblioteca e algúns dos carteis sobre *El Quijote* que se puideron ver na exposición conmemorativa do Día do Libro que montou o departamento de Lingua Castelá coa colaboración dos departamentos de idiomas do instituto (arriba e esquerda).

O departamento de Normalización Lingüística organizou a exposición conmemorativa do Día da Muller Traballadora na que se puideron ver carteis de mulleres representativas de cada materia: Ada Lovelace, Adela Cortina Orts, Alejandra Vallejo Nájera, Alice Tepper Marlin, Ana María Matute, Anna Freud, Artemisia Ghentilesci, Beula Henry, Camille Claudel, Chus Lago, Clara Schumann, Coco Chanel, Edna Paisano, Emily Elizabeth Dickinson, Exeria, Frances Elizabeth Allen, Frida Kahlo, Gro Harlem Brundtland, Hildegart

Rodríguez Carballeira, Hipatía, Inma Shara, La Bella Otero, Lili Álvarez, Lynn Margulis, Lise Meitner, Madre Teresa de Calcuta, Margarita Salas, María Zambrano, Mary Anderson, Rosalía de Castro, Rosalind Franklin, e Safo (abaixo).

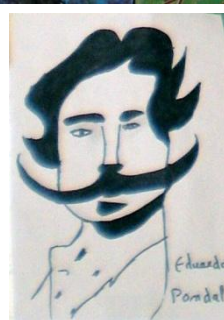
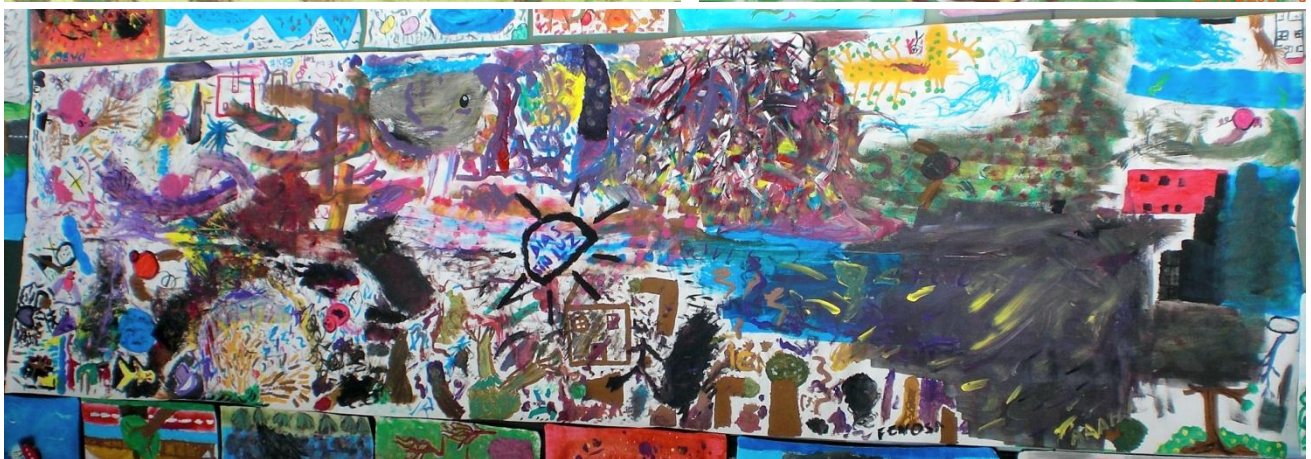

O alumnado de 2º A e 4º B da ESO (arriba) intentando resolver o cuestionario que se lles deu buscando as respostas nos carteis da exposición que, con motivo da celebración do Día de San Valentín, se elabora-ron no centro. Outros carteis e manualidades que se viron na exposición organizada polos departamentos de idiomas (esquerda, arriba e dereita)

Dous carteis sobre habilidades emprendedoras (abaixo)

Gran cartel e dous debuxos elaborados polo alumnado despois do temporal que sufrimos no mes de xaneiro deste ano (arriba)

Vistas parcial da exposición que con motivo do Día das Letras Galegas se fixo no instituto (abaixo) e algúns dos retratos dos homenaxeados neste día que pintou o alumnado do instituto (esquerda)

Aquí podemos ver os carteis da exposición que co título “Musicalízate” fixo o alumnado de 4º de ESO e 1º de BAC baixo a supervisión do departamento de Lingua Galega (arriba)

As obras que para o concurso da Once elaboraron algúns dos alumnos e alumnas do centro (abaixo)

Tamén houbo exposicións doutros traballos como vemos nestas fotos nas que se amosan os monecos ou os cadernos de escritura que o alumnado do primeiro ciclo da ESO elaborou coa inestimable axuda das súas profesoras de Educación Plástica Consuelo Benito e de Lingua Castelá Raquel Paz.

Unha mostra dos monecos que realizou o alumnado (arriba); e Anaís Fernández, Irune Irusta, Lucía Yáñez, Raquel Paz, Sara Docanto, Sara Crespo, Alicia Orizales, Gloria Castro e Pablo (de pé), Bárbara Pardo e Nuria Conde (diante agachadas) con algunhas dos cadernos que confeccionaron

EX ALUMNOS E ALUMNAS

RUTH ABELLA

ANIMADORA SOCIOCULTURAL DO CONCELLO

Ruth Abella e Juan Carlos Hernández nun momento da entrevista

- G Qué estudos fixeches?** Integración Social e Educación social.
- G Resultouche moi difícil?** Non, non foi difícil. Aparte se estudas algo que che gusta sempre resulta moito máis fácil.
- G Cántas clases tiñas ao día?** Pois depende, por exemplo en Educación Social, que é unha diplomatura, había días que tiña 5 horas, outro día que tiña 3 ou 4, depende do día. E logo no ciclo si que tiña máis horas, 5 ou 6.
- G Tiñas práctica ou só teoría?** Práctica, tanto no ciclo como na carreira. No ciclo foron 6 meses de práctica e na carreira foron, no segundo ano tres meses e no terceiro ano outros 3 meses.
- G Qué era o máis difícil que tiñas que facer cando estabas estudando?** O máis difícil era a estatística.
- G E o que máis che gustaba?** Eran as materias que estaban relacionadas co tema da cultura, co tempo libre, que eran máis dinámicas. O que era máis teoría, historia, eran un pouco máis pesado.
- G Pensas seguir estudando?** Si, por exemplo nos cursos que fai a deputación para os traballadores que están nos concellos.
- G Estás traballando en algo relacionado cos teus estudos?** Si, o que estudei está totalmente relacionado co que estou facendo.

- G En que consiste o teu traballo?** O meu traballo, basicamente consiste en organizar e desenvolver todas as actividades relacionadas co tema da cultura, o ocio, o tempo libre tanto para nenos, por exemplo, agora temos na biblioteca o contacontos pola tarde e o ciclo de cine infantil, e logo para a xente maior tamén facemos algunha actividade.
- G Estás contenta coas instalacións?** Si, a verdade é que si, tanto no concello como na biblioteca, aínda que a biblioteca ás veces quédase un pouco pequena, pero si.
- G Que é o mellor do teu traballo?** Pois o mellor do meu traballo é cando ti te esforzas por facer unha actividade e logo iso se ve reflexado na cara da xente, en plan que a xente saia con cara de satisfacción e que se sinta a gusto, contenta co que ti fas.
- G E o peor?** O peor é cando non saen ben as cousas, cando programas algo e ó final nin se parece ao todo o que tiñas prefixado.
- G Qué fas no teu tempo libre?** Saír, facer, deporte, ler, ver a televisión.
- G Que lle dirías os alumnos do IES que teñen que ir pensando no que van a facer?** Pois que estuden ou que fagan o que realmente lles gusta, ou sexa, que por moito que lles digan estuda isto, si a ti che gusta fai o que realmente che gusta.

Juan Carlos Hernández Vanesa Muiño Manuel Pajón	Fernando Regidor Noel Yáñez
--	--

ANA YAÑEZ

CONCERTISTA DE GUITARRA CLÁSICA

- G Cando comezaches a estudar música?** Cando tiña 6 anos empecei a tocar a guitarra en Cariño e metinme no conservatorio cando tiña 9 anos.
- G Cando decidiches dedicarte á música?** Pouco a pouco. A medida que ía avanzando os cursos no conservatorio, despois duns anos e ver que me gustaba pois, pouco a pouco, non foi un momento concreto.
- G Como foron os teus inicios musicais en Cariño?** Empecei aos 6 anos coa guitarra, dábame clase a miña madriña Marisa que dirixe a Rondalla de Cariño, metinme e tocabamos villancicos e tamén en festivais como o das Letras Galegas.
- G Tivestes algún apoio especial cando decidiches dedicarte á música?** Pois si. Na miña casa o meu pai toca a guitarra, a miña irmá tamén tocaba a guitarra e, como xa vos dixen a miña madriña era a que ensinaba guitarra entonces prestouse máis a que me apetécer.
- G Cal foi o primeiro instrumento que tocaches?** A guitarra.
- G Tocaches algún outro instrumento?** Si. No conservatorio tes que facer piano complementario durante catro anos, pero cousas facilitas, como una iniciación. Tamén toquei a bandurria na rondalla.
- G Por que te decidiches pola guitarra e non por calquera outro instrumento?** En Cariño hai moita tradición de tocar a guitarra, en outros sitios hai bandas ou outras cousas, pero aquí hai rondalla e todo o mundo tocaba la guitarra, na miña casa o meu pai tocaba a guitarra e a miña irmá tamén, e gustoume e seguí por aí.

Noelia Quiza, Ana Yáñez, Manuel Pajón e Fernando Regidor

G Custouche moito aprender a tocar a guitarra? Pois si, é moi traballoso, custa moito. Hai que ter tempo, paciencia e gañas e ser moi constante.

G Como te sentes ao tocar a guitarra? É unha cousa que me gusta moito e aínda que si é verdade que tamén costa moito traballo pois é moi satisfactorio porque me gusta moito tocar e o paso moi ben cando o fago.

G Se non tocaras a guitarra, que instrumento escollerías Pois non o sei porque a guitarra gústame moito pero posiblemente o violonchelo. Tamén me gustaría tocar a gaita.

G Tamén cantas? Pois non. Cando empecei na rondalla cantaba panxoliñas pero agora non, non canto.

G Onde cursaches os teus estudos musicais? Comecei en Cariño e despois continuei no conservatorio de Viveiro e despois xa me trasladei a Coruña, a o conservatorio superior de Coruña, onde rematei.

G Que sentiches cando che deron a beca para continuar os teus estudos? Unha gran satisfacción porque sempre que che dan unha recompensa sempre se agradece.

G Como foi a túa experiencia en Barcelona? Moi boa, aínda que estiven estudando dous anos e non vivía alí, facía viaxes, ía e volvía cada 15 días mais ou menos, pero ben porque non a coñecía e tampouco nunca viaxara e avión, que é unha experiencia nova tamén, aínda que non me gusta nada porque dáme moito medo, pero moi ben porque o profesor que tiña alí era moi bo e aprendín moitas cousas.

G Fuches soa ou te acompañou algún familiar ou amigo? Fun con Mónica Pita, que tamén estuda guitarra e tamén fixo este postgrao comigo en Barcelona. Viaxabamos xuntas e o pasabamos mellor así. Ademais tamén se aprende doutra maneira, eu vía as súas clases e ela as miñas e se aprende mais.

G Tivestes dificultade co idioma? Non porque aínda que se fala bastante catalán a min falábame todo o mundo en castelá e non tiven ningún problema.

G Participaches nalgún concurso? Si, foi hai dous anos a finais do 2007. A Consellería de Educación e Caixa Nova convocaron os “*Primeiros premios de interpretación musical*” nos que podían participar alumnos e alumnas galegos que tivesen no concerto final de carreira unha nota de sobresaínte ou matrícula de honra. Os participantes eramos de todos os instrumentos, o mesmo ía unha trompeta que un piano, e había primeiro, segundo e terceiro premios e dous cuartos. A

min me deron o terceiro que consistía en 3.000 euros e tres concertos compartidos co segundo premio.

- G Cantas horas dedicas diariamente ó estudo do teu instrumento?** Pois depende moito do que teña que facer. Se estou traballando adáptome ao horario que teña, pero ao mellor en etapas nas que tiña que preparar algo, algún concerto, hasta 6 horas diarias.
- G Que tipo de música tocas?** Música para guitarra clásica pero, sobre todo, contemporánea do século XX e XXI.
- G Formas parte de algún grupo de cámara, orquestra... ou tocas soa?** Normalmente toco soa pero con Mónica Pita teño un dúo de música clásica.
- G Cantos concertos deches e onde foron?** Non demasiados, uns tres ou catro nestes últimos tempos. En Cariño tocaba cada ano, en fin de curso. Últimamente toquei no conservatorio de Santiago en decembro e en marzo toquei en Lugo nun conservatorio privado dun amigo que se chama Fingoi. Eses foron os dous últimos que fixen.
- G Que tal levas o tema do medo escénico?** Bueno, mellor quizá agora. É unha cousa que nunca se quita de todo e sempre é bo ter algo de nervios ao subirse a un escenario porque creo que te fai estar mais activo e mais pendente de todo. Lévoo ben, mellor agora, gañas confianza e vas gañando seguridade e o medo escénico o vas superando, lévalo ben.
- G Que é o mellor e o peor dos concertos?** O peor é a responsabilidade de que a xente te veña a ver e que queden contentos, que lles guste o que tocas. O mellor é cando estás tocando e estas disfrutando e te está saíndo ben e cando rematas que á xente lle guste.
- G Tes algunha anécdota que che acontecera durante un concerto?** Si. Cando rematei o superior fixen o concerto de final de carreira en Coruña en setembro e en outubro tiven que volver a tocar en Coruña e tiña rota a uña do anular, sabedes que os guitarristas temos a man dereita coas uñas largas (para tocar) e a esquerda cortas (para pulsar e que non molesten), entón estaba desconcentrada pensando seguido en iso e quedeime en branco e se me esqueceu a obra. Ao final rematei como puiden pero desconcentreime por una uña rota.
- G Pensas en dedicarte ó ensino da música ou prefires dar só concertos?** Ode dar só concertos é moi bonito pero non é realista porque realmente non se pode vivir só de dar concertos. Por outra parte dar clases de guitarra me gusta moito entón a combinación das dúas cousas está ben.
- G Cres que hoxe en día un músico pode vivir dando concertos ou tería que dedicarse a algo máis para “gañar o pan”?** Creo que si que tería que dedicarse a algo mais. Hai dous ou tres guitarristas moi bos no mundo que dan concertos e poderían vivir diso pero aínda así os concertistas que dan concertos frecuentemente ao longo do ano tamén teñen normalmente un sitio onde dan clase ou o compaxinan con cursos en festivais de guitarra.
- G Cales son os teus proxectos profesionais a curto e longo prazo?** Gustaríame vivir da guitarra. Por unha parte sacar unha praza de oposición e traballar dunha maneira estable nun conservatorio, porque agora estou de substituta e recorro diversos conservatorios (Coruña, Vigo, Santiago), e por outra parte poder seguir tocando e seguir aprendendo e formándome para poder dar concertos.
- G Das clases a adultos ou a nenos?** Depende de onde te chamen. As listas para dar clases nun conservatorio superior ou nun instituto son as mesmas e tiven que dar clases nos superiores de Coruña e Vigo a adultos e, agora que estou no profesional de Santiago estou dando clases a nenos de 12 ou 13 anos.
- G Que che gusta mais dar clases a adultos ou a nenos?** Cos nenos en profesional aínda estou empezando é non teño moita experiencia pero é mais alegre, e no superior quizais me guste mais porque son obras mais complicadas e require outros coñecementos.
- G Cres que estamos nun país e nunha comunidade musicalmente competente ou deberíamos mellorar a nosa educación e cultura musical?** Sempre e bo mellorar, non tanto na

comunidade senón a nivel nacional. Creo que Galicia está no mesmo nivel que outras comunidades pero a música clásica é unha minoría e a guitarra está mais explotada en outros estilos e non en música clásica. Pero temos suficiente canteira para darnos a coñecer e estar ben.

G Que lle dirías aos nenos e nenas que quixeran dedicarse á carreira musical? Eu os animaría porque é unha actividade moi gratificante aínda que si é certo que hai que ter en conta que require moito sacrificio e moita constancia. Pero, dende logo, sempre é algo bo e algo bonito. Si che gusta é algo que se fai con gusto.

Manuel Pajón
Noelia Quiza
Fernando Regidor

OS IRMÁNS CORNIDE LOZANO: JUAN JOSÉ E ALEJANDRO

CORREDORES DE RALLYES

G Estadades xuntos dende o comezo? Si, desde o principio.

G Dende cando? Dende abril do 2007.

G Por que empezastes no mundo dos rallyes? Porque nos gusta correr e é no único sitio no que se pode correr.

G Quen vos animou a facelo? Ninguén, pouco a pouco empezamos.

G Como vive a vosa familia a vosa paixón polos rallyes? Mal. Na casa moi mal, moi preocupados en cada carreira.

G Estivo dende o principio con vos? Estiveron intentando convencernos de que non correramos, ao comezo. Agora xa se van acostumando.

G É compatible o voso traballo coas competicións? Si, porque da tempo a todo, é as fins de semana.

Os irmáns Cornide co seu coche de competición

- G Cantas competicións facedes por ano?** 5 ou 6, depende do presuposto dos patrocinadores **Como recordades o voso primeiro rallye?** Íamos moi perdidos sen saber moi ben o que nos íamos a atopar. Pero saíu todo moi ben e acabamos o rallye sen problemas.
- G Quen vos patrocina?** Sobre todo xente do pobo, bares, e o noso pai claro.
- G Quen máis vos axuda para poder seguir competindo?** O noso primo Julio que nos vai de asistencia
- G Qué é o mellor e o peor de dedicarse a este mundo?** O mellor é ir correr, acabar os rallyes, chegar ao parque pechados. E o peor ter que madrugar, as viaxes, tantas horas na estrada, reparar o coche, os choques, os accidentes.
- G Dos comentarios recibidos na vosa páxina (www.cornidecompetición.com)? Quen vos da máis ánimos?** Todos os amigos e a familia.
- G Cal foi o voso primeiro coche?** Peugeot 205 GTI.
- G Cal tedes agora?** Saxo VTS.
- G Con que coche disfrutachedes máis?** Co 205.
- G Cal foi a vosa mellor clasificación nun rallye?** No 2008 no Rallye de Lugo que quedamos de 42 de 150.
- G Cal é o voso calendario para o 2009?** Tiñamos pensado empezar en Noia en abril, Narón en junio, Sur do Condado en agosto, Lugo en setembro, Santiago en outubro. E algún máis polo medio.
- G Tracción dianteira, traseira ou ás 4?** En principio dianteira, que é o que probamos. Para ir rápido é o máis económico que hai.
- G Terra ou asfalto?** Asfalto.
- G Un rally ...?** Sur do Condado 2007.
- G Un piloto ...?** Jean Ragnoti.
- G Un momento para recordar ...?** Calquera chegada a parqué.
- G E para esquecer ...?** Cando rompe o coche ou cando hai calquera problema mecánico.
- G Qué lle diríades a quen quixera introducirse neste mundo?** Que é un mundo moi sacrificado, para quen non ten cartos, xa que hai que perder moitas horas e andar encima do coche e rodar por toda Galicia.

Vanesa Muíño

DECORAMOS O INSTITUTO

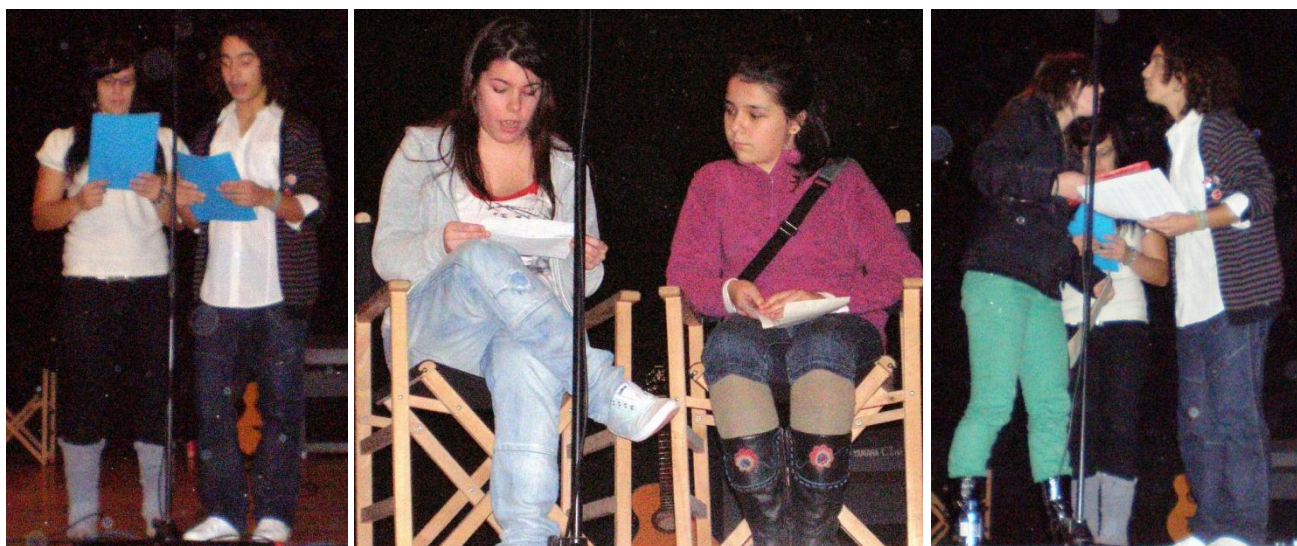
08-09

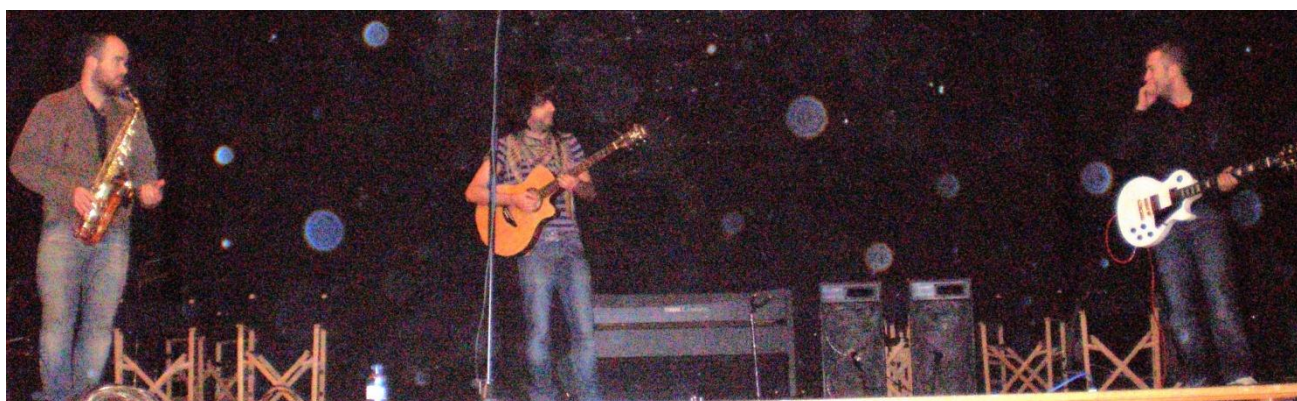
Como todos os anos o instituto convértese nunha galería de arte coa exposición que o alumnado fai de algunhas das súas obras creadas durante as clases de Educación Plástica e Visual. A profesora Consuelo Benito sempre consegue motivalos e sacar das súas mans obras moi persoais que din moito de cada un de eles. Igual algún día poderemos dicir que das nosas aulas saíu un ou unha artista de fama mundial.

FESTIVAL DE NADAL 08

Os presentadores do acto Mª Carmen Luaces e Noel Yáñez. (esquerda). Carmen Pita, de 2° de BAC, e Noelia Quiza, de 1° de ESO, gañadoras do concurso de microrrelatos en galego e castelá, respectivamente (centro) e Noel Yáñez entregando o premio á mellor postal de Nadal a Nerea Fontela Ferro de 1° BAC (dereita)

O grupo *Alberto Vila Trío* durante a súa actuación (arriba) e o alumnado que participou no festival entonando un villancico (abaixo)

Yoselín Meza, Manuel Saras, Iris, Nuria, Uxía Fontela, Noelia Orosa, Alicia Orizales, Luisa Iglesias, Melisa Vale, Noelia Quiza e Sara Crespo felicitando de dúas maneiras á concorrencia

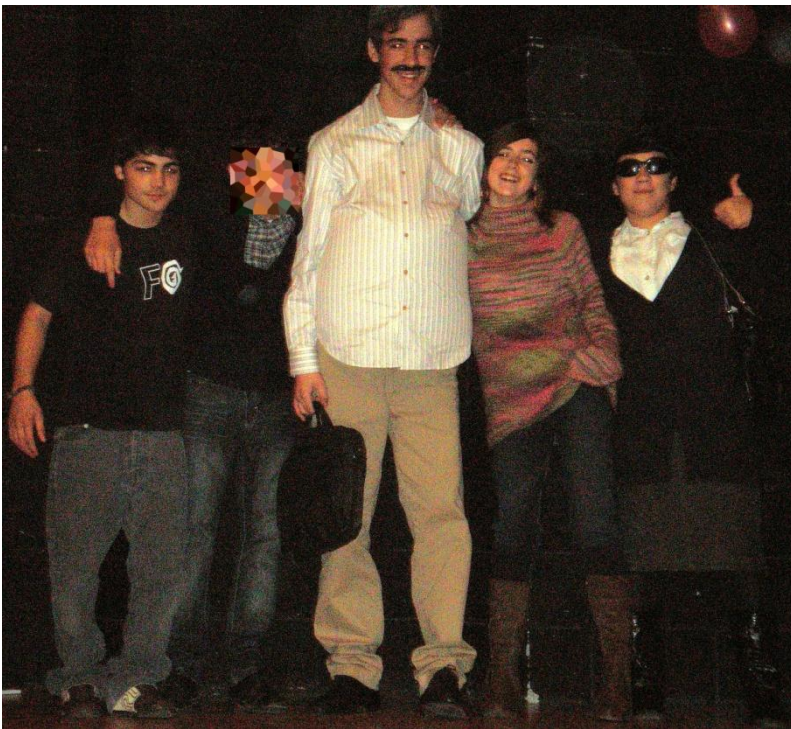

Postais do Natal 08

Estas son as postais de Nadal que o alumnado do instituto fixo para presentalas ao concurso. Aínda que a elección non foi fácil, resultou gañadora a presentada por Nerea Fontela Ferro de 1º de BAC. (foto da esquerda).

ENTROIDO 2009

Armando Santos, Manuel, Iago Montero, Ángela Pego e Eduardo del Río, disfrazados/a de varios *Profesores/a* do centro, gañadores do 1º premio colectivo sen acompañamento de actuación (arriba esquerda). Eloy Lago, Diego Santiago, Gabriel Díaz e Luis Pena, disfrazados de *Espartanos*, gañadores do 1º premio con acompañamento de actuación (abaixo esquerda). Iván Fuentes, gañador do 1º premio individual sen acompañamento de actuación (arriba dereita). Nerea Fontela gañadora do 1º premio de doces típicos do Entroido con *Follas de limoeiro* (abaixo dereita)

Carauta gañadora realizada por Gabriela González Sanclaudio (arriba esquerda) e as carautas presentadas ao concurso (arriba dereita)

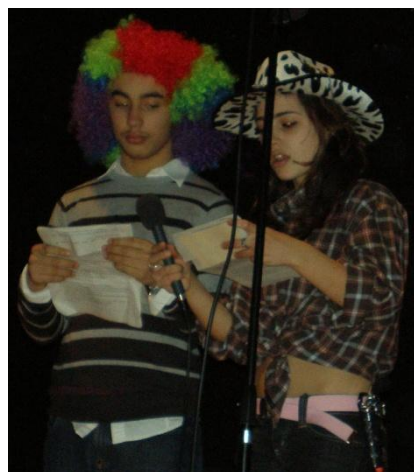
Meslisa Vale, María, Lucía, Amelia Sánchez, Noelia Quiza e Tamara (arriba esquerda). Fernando Regidor, Brais Pita, José Manuel, Álvaro Ramil, Isabel, Shair Abella, Rubén Janeiro, Raquel Paz, Alicia Oriazales, Nuria Conde, Gloria

Castro, Luisa Iglesias, Sara Crespo e Sergio Maseda (arriba dereita)

O dúo *Cuba Son* que actuou durante o festival (dereita)

David Castro, Brais Rodríguez, Marcos Pérez, Ireme Irusta, Claudia Caldas, Lidia Alves, Daniel, Noelia Quiza e María (abaixo esquerda). Os presentadores Noel Yáñez e Jimena Rodríguez (abaixo dereita)

Letras Galegas 09

Juan Carlos Hernández, Carlos Álvarez e Álvaro Ramil con un grupo de nenos e nenas actuando no festival conmemorativo do día das Letras Galegas que se celebrou na Casa da Cultura do Concello (arriba); Gloria Castro (esquerda) e Noelia Quiza (dereita) durante unhas lecturas e vista xeral do salón de actos durante unha proxección (abaixo)

Deporte na Escola

Kelly Villafañe e Natalia Novo moi concentradas co xadrez (arriba esquerda), Xeila Gestoso (arriba centro), Tatiana Vila e Mª Carmen Luaces (arriba dereita) Diego Santiago, Iago Montero e Adrián Taracido (dereita) xogando ao baloncesto

Este curso seguimos participando na actividade de *Deporte na escola*. O 18 de novembro o alumnado de 4° da ESO fixo de anfitrión do IES As Telleiras de Narón cos que competimos nas modalidades de baloncesto, balonmán e xadrez tanto masculino como feminino.

Kelly Villafañe, Macarena Castro, Lorena Ruíz, Tatiana Vila Mary Elly Rodríguez, Marina Regidor, Cristina e Mari Luaces concentradas

Armando Santos, Esteban Galcerán (arriba esquerda), Ella King e Irune Irusta durante a súa competición de xadrez, baixo a atenta mirada de Nuria Conde e Alicia Orizales (arriba dereita), Rubén Janeiro, Arkaitz Rodríguez e Manuel Pajón (esquerda); Yioselín Meza, Sara Docanto, Bárbara Pardo e Lucía Yáñez (dereita); Miguel Alonso, Aitor Piñeiro e Manuel Saras (abaixo esquerda)

Poucos días despois, o 25 de novembro, foi o alumnado de 1º ESO o que recibiu aos seus oponentes do IES As Telleiras de Narón, cos que competiron nas modalidades de baloncesto, balonmán e xadrez. Tamén tiveron a proba intelectual. Todas as probas estiveron moi reñidas.

Ella King, Tamara Freire, Sara Docanto, Bárbara Pardo, e Melisa Vale (abaixo) xogando o seu partido de balonmán

Nuria Conde, Yioselín Meza, Alicia Orizales, Noelia Orosa, Bárbara Pardo, Irune Irusta e Luisa Iglesias (arriba) esperando o comezo da competición das preguntas

Arkaitz Rodríguez, Manuel, Juan Carlos Hernández e Miguel Alonso (arriba) unha vez rematado o seu partido. Miguel Alonso, Ainhoa, Tamara, Anaís Fernández, Manuel Saras, Esteban Galcerán, Marcos Pérez, Irune Irusta, Sara Docanto e Bárbara Pardo (abaixo) practicando capoeira

Foi o 11 de marzo cando os nosos alumnos e alumnas se desprazaron ao IES de Ortigueira onde tiveron unha xornada moi divertida xa que participaron nunhas actividades hasta agora pouco usuais: capoeira, baile e esgrima, entre outras.

Sara Docanto, Irune Irusta, Bárbara Pardo, Claudia Caldas e Miguel Alonso (abaixo esquerda) practicando algúns pasos de capoeira; Noelia Quiza e Shair Abella (abaixo dereita) en dura lid pelexando coas espadas

Javier Fernández, Rubén Janeiro, Pablo, Melisa Vale, Noelia Quiza, Lucía, Uxía Fontela, Nuria Conde e Sara Crespo (arriba esquerda)

Sara Crespo, Noelia Quiza, Shair Abella, Melisa Vale, Nuria Conde, Álvaro Ramil, Rubén Janeiro, e Brais Pita (arriba dereita) bailando

Rubén Janeiro, Pablo, Alberto, Melisa Vale, Álvaro Ramil, Noelia Quiza, Lucía, Alicia Orizales, María, Uxía Fontela, Nuria Conde e Shair Abella (arriba)

Bárbara Pardo, Claudia Caldas, Irune Irusta, Esteban Galcerán, Marcos Pérez, Manuel Saras, Christian Pérez, Anaís Pérez, Lidia Rodríguez, Tamara Ainhoa, Miguel Alonso, Oscar, Pablo e Aitor Piñeiro (arriba)

Aitor Piñeiro, Melisa Vale, Noelia Quiza, Alberto, Lucía Yáñez, Bárbara Pardo e Camila Santos (abaixo) no autobús de regreso despois da entretida xornada que pasaron en Ortigueira

A Coruña

Foi no mes de novembro cando, Consuelo Benito, Luz Insua e Cristina López marcharon co alumnado de 4º da ESO e 1º e 2º de BAC para ver o musical *Jesucristo Superstar* e, de paso, facer unha visita turística pola fermosa cidade de A Coruña. Visitaron o Monte San Pedro, dende onde puideron disfrutar dunhas fermosas vistas (arriba) e subiron no ascensor panorámico do Monte de San Pedro (esquerda). Tamén visitaron o Museo de Arte Contemporáneo Unión Fenosa (MACUF) (abaixo).

Mª Carmen Luaces, Eloy Dorna, Nicolás López, Carlos, Juan, Iago Armada, Manuel Armada, Gabriel Díaz, Natalia Teixeira, Patricia Deus, Manuel Novo, Jenifer Bardanca, Ana Castro, Noelia Fernández, Elena Armada, Ana Crespo, Sheila, Lucía, Kilian, Marina Regidor, Isabel Lage. Andrés Fernández, Mary Ely Rodríguez, Adriana Pita, Xeila Gestoso, Joseba Villar, Esteban Iglesias, Judit Busto, Sofía, Cristina López, Consuelo Benito e Luz Insua

O alumnado de A Pinguela e do Cabo Ortegal posando diante do faro (esquerda) e nun momento da visita á granxa do Souto de Mera (arriba)

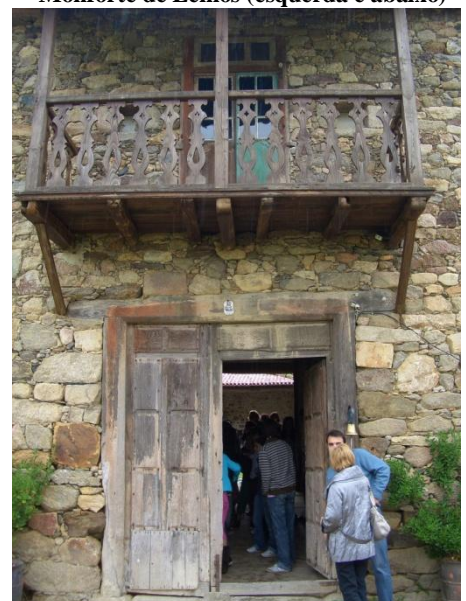
No mes de marzo deste ano o alumnado de 3º de ESO do IES A Pinguela de Monforte de Lemos fixéronnos unha visita. O recibimento foi moi cordial e todos xuntos visitaron o faro do Cabo Ortegal e a granxa cabalar do Souto de Mera, onde pasaron unha xornada moi entretida. Dous meses mais tarde, o 12 de maio, foi o noso alumnado o que fixo o percorrido á inversa e visitaron Monforte de Lemos onde foron agasallados cunha visita a lugares moi interesantes da zona. Aínda que as viaxes son longas mereceu a pena visitar lugares tan distintos aos habituais. Habera que repetilos!!!

Monforte

Alguns momentos da visita de Cariño a Monforte de Lemos (esquerda e abaixo)

Alguns momentos da visita de Cariño a Monforte de Lemos (esquerda e abaixo)

Andalucía

CÓRDOBA, MÁLAGA, GRANADA, SEVILLA

Este ano a viaxe de fin de etapa que realizou o alumnado de 4º de ESO tivo unha modificación notable respecto a anos anteriores xa que realizaron un percorrido por algunhas cidades andaluzas. Nelas puideron visitar fermosos lugares como a Mezquita de Córdoba (arriba), a Alcazaba de Málaga (abaixo), a Alhambra de Granada (páxina seguinte arriba) ou a Giralda de Sevilla (páxina seguinte abaixo). Pero tamén houbo lugar para outro tipo de diversión nos parques

temáticos *Selwo Aventura* de Estepona (esquerda), onde viron a fauna máis representativa de tódolos continentes, e *Isla Mágica* de Sevilla (páxina seguinte abaixo), ambientado no descubrimento de América.

Na foto de arriba, tirada dende o pórtico superior do pazo de Carlos V, vemos, detrás, a Carlos, Miguel Lorenzo, Patricia Deus, Ana Castro, Mary Ely Rodríguez, Iago Armada, Juan, Marcos, Diego Santiago, Joseba Villar, Kevin, Victoria Landrove, Xeila Gestoso e Martín; e, diante, a Marina Regidor, Isabel Lage, Adriana Pita, Lucía, Esteban Iglesias, Kilian, Noelia, Marta, Cristina, Julia, Natalia Teixeira, Jenifer Bardanca e Noelia Fernández no centro do patio interior do pazo de Carlos V que se atopa na colina da Alhambra

Na foto de abaixo dereita, diante da Giralda de Sevilla, podemos ver ás sufridas responsables de todos eles as profesoras Verónica Mazorra (agachada á esquerda) e María Vila (de pe á dereita)

Iago Armada, Jenifer Bardanca, Noelia Fernández, Adriana Pita, Mary Ely Rodríguez, Ana Castro, Patricia Deus, Isabel Lage, Lucía, Esteban Iglesias, Miguel Lorenzo, Martín e Diego Santiago divertíndose no hotel

Mary Ely Rodríguez, Adriana Pita, Esteban Iglesias, Jenifer Bardanca, Lucía, Natalia Teixeira, Marcos, Diego Santiago e Noelia Fernández (arriba) na discoteca

Adriana Pita, Natalia Teixeira, Noelia Fernández, Kilian, Victoria Landrove, Marcos e Diego Santiago, Iago Armada, Patricia Deus, Ana Castro, Isabel Lage, Mary Ely Rodríguez e Esteban Iglesias (abaixo) no tablado flamenco

O grupo ao completo co profesorado acompañante Paula Rodríguez, Ana Fuentes e Xosé Lois, Leonardo (arriba), Claudia Caldas, Bárbara Pardo, Sara Docanto e Irune Irusta (centro esquerda), Noelia Quiza (centro dereita arriba), Aitor Piñeiro (centro dereita abaixo), Ella King e Javier Fernández (abaixo esquerda), Bárbara Pardo Marcos Pérez e Manuel Pajón (abaixo dereita)
!!!impresionante!!!

M a n z a n e d a

Oscar, Christian Pérez, Raquel Paz, David Castro, Esther Mandiá, Lucía Yáñez, Lidia Alves. Sara Docanto e Bárba Pardo

Ilhas Cíes

Paco Barge, Ella King, Gloria Castro e Alicia Orizales (arriba esquerda), Sara Docanto, Lidia Alves, Noemí, Emiliano, Manuel Pajón e José Manuel (arriba dereita); David, Alba Fontela, Camila Santos, Sara Crespo e Melisa Vale (abaixo esquerda); Esther Mandiá, Lidia Alves, Lucía Yáñez, Claudia Caldas, Bárbara Pardo e Sara Docanto (abaixo dereita)

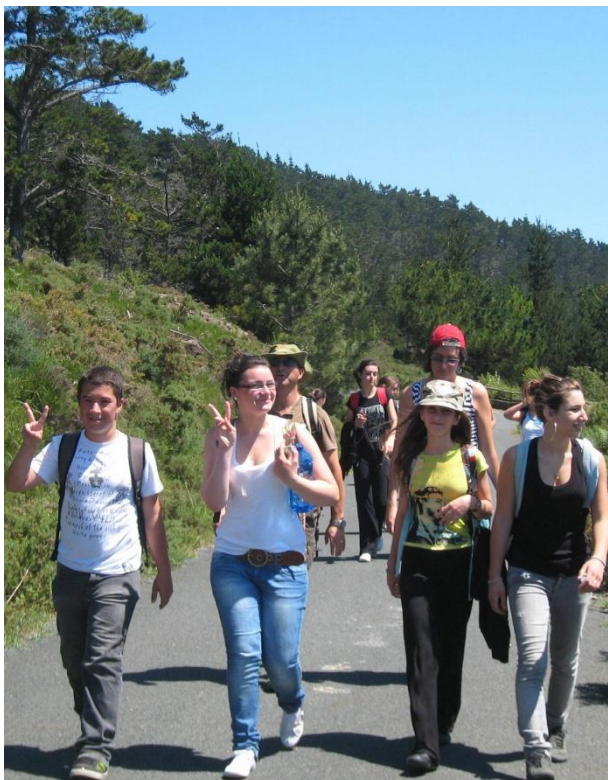

Noelia Quiza, Nuria Conde, Alicia Orizales e Uxía Fontela (arriba esquerda)

Adrián, Diego, Melisa Vale, Sara Crespo, Rubén Janeiro, Sergio Maseda, Gloria Castro, Lucía, Ella King, Tamara Freire, Julen Rubido Javier Fernández e Álvaro Ramil (arriba dereita)

Lara Fontela, Fran Breijo e Cristina Viqueira, Eduardo del Río, Ariane Paz, Luisa Iglesias e Natalia Novo (esquerda)

As profesoras acompañantes María Vila, Amelia Sánchez, Esther Nouche, Xema Fernández, Ana Fuentes e Eva Loureiro descansando da camiñada (abaixo)

Sendeirismo

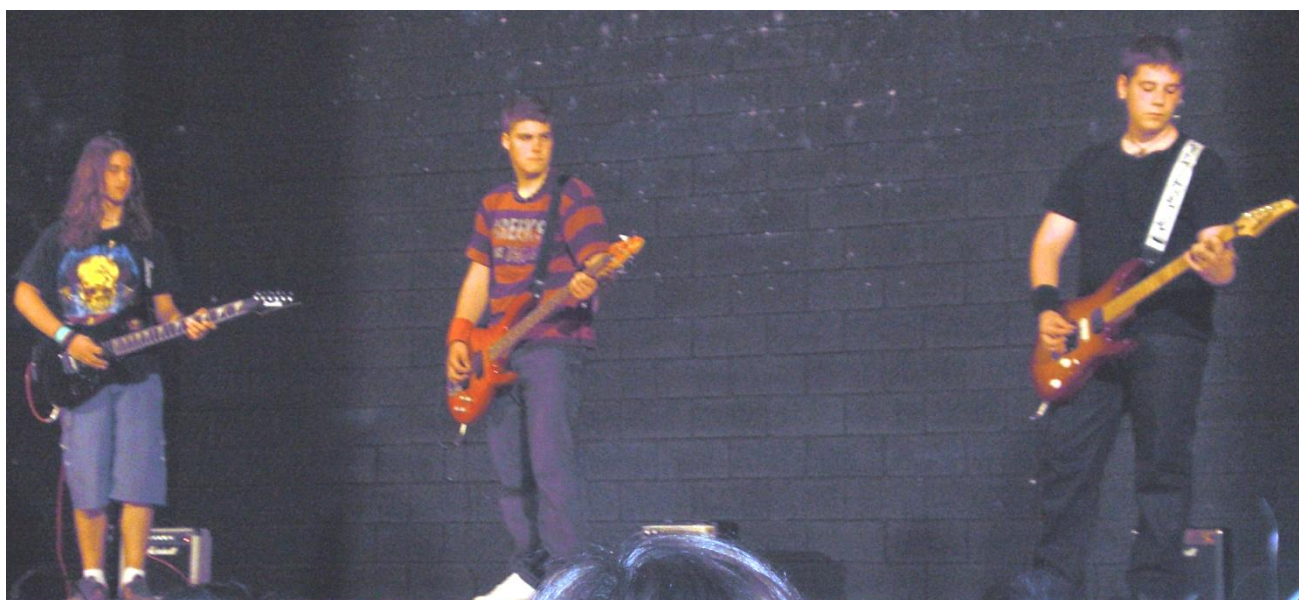
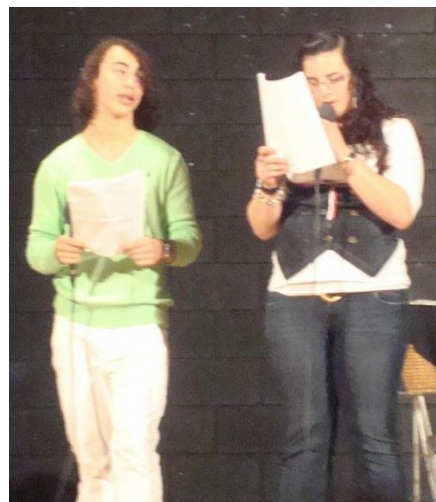
Joseba Villar,
 Xeila Gestoso, Victoria Landrove, Mary Elly Rodríguez, Ana Castro,
 Patricia Deus, Isabel Lage, Marina Regidor e Lorena Ruíz (esquerda), Oscar, Manuel Pajón,
 Eloy Lago, Gabriel Díaz, Irune Irusta, Vanesa Lozano, Adrián Taracido e Christian Pérez (dereita)

FIN DE CURSO 2009

O 23 de xuño de 2009 tivo lugar na Casa da Cultura o festival de fin de curso. Estivo presentado por Noel Yáñez e Macarena Castro (foto da dereita) que deron conta do seu bo facer.

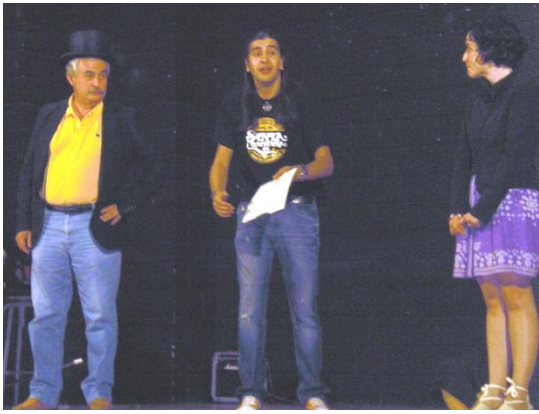
Como ven sendo habitual a oferta foi moi variada e entretida: houbo música variada, baile de batuka, e o espectáculo de maxia *Tole-maxia* no que o Mago Teto fixo alarde tanto das súas habilidades de mago como das de humorista. Pasamos un momento moi divertido!!!

O espectáculo comezou coa actuación musical dos alumnos de 4º da ESO Miguel Lorenzo e Diego Santiago e de 1º de BAC Andrés Fernández (foto de arriba) que nos deleitaron coa obra *Fade to Black*, heavy metal para espertar á concorrência. De seguido Sofía, Anael López, María Fernández e Patricia Fernández (foto de abaixo), de 1º de BAC, bailaron batuka interpretando a obra *Aire*. E

chegou o momento de ver a primeira parte do espectáculo de maxia co que o Mago Teto nos entretivo e nos fixo rir. Nesta parte contou con un par de colaboradores

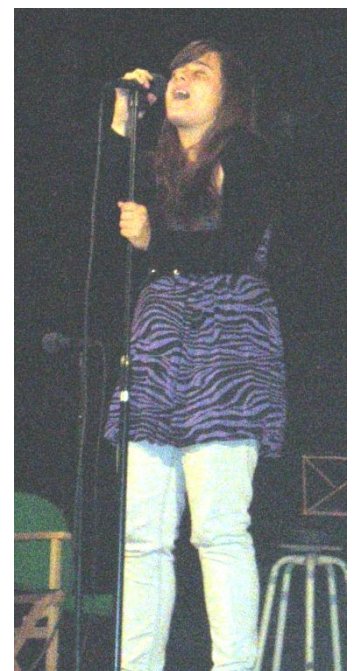
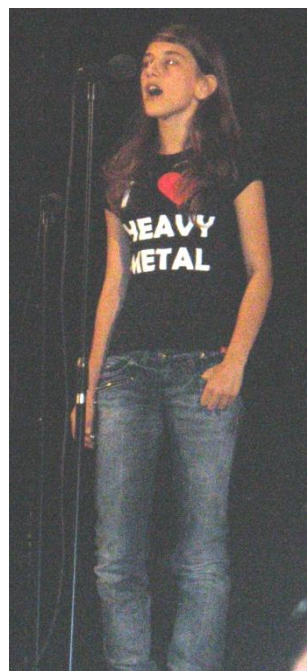

moi dispostos, o profesor Paco Barge, a profesora Inés Ferro (foto da esquerda) que divertidos e asombrados non daban crédito ao que estaban a ver.

Comezou así a segunda parte do espectáculo. Agora a actuación musical correu a cargo do alumnado dos catro cursos da ESO, Sergio Alonso, Alejandro Armada, Lara Fontela, Lucía Fraguela, Noemí Loureiro, Mª Carmen Luaces, María Martínez, Nuria Martínez, Natalia Novo, Yasmina Pardo, Noelia Quiza e Kelly Villafañe (foto de abaixo), que interpretaron *Por la boca vive el pez*.

A continuación pudimos ver unha sucesión de actuacións musicais a cargo de Lucía Fraguela (foto de abaixo dereita), de 4° ESO, que interpretou *The Climb*; Manuel Saras (foto de abaixo esquerda), de 2° ESO, que interpretou *Estudio*; Luisa Iglesias (foto abaixo centro), de 1° ESO, que interpretou *Still loving you*; de novo, Andrés Fernández, Miguel Lorenzo e Diego Santiago

interpretaron *Seek and destroy*, e o grupo formado por Daniel Giz, Miguel Alonso, Alberto Piñeiro e Brais Pita (foto de arriba) que interpretaron *Stairway to heaven*..

E como non podía ser de outra maneira, volvemos a ver dúas actuacións de batuka nas que “rivalizaron” as alumnas de 3º ESO A Natalia Novo, Yasmina Pardo, Carmen Taracido, Tatiana Vila e Kelly Villafañe (foto de abaixo dereita), e de 3º ESO B, Macarena Castro, Lara Fontela, Ariane Paz, Lorena Ruíz, Bibiana Teijeiro e Elena Zara (foto de abaixo esquerda).

Para finalizar, e dar así por rematado o curso escolar 2008-2009 puidemos ver a segunda parte do espectáculo de maxia que esta vez contou coa colaboración do profesor Pedro López e a profesora Cristina Viqueira (foto da esquerda).

(foto da esquerda).

Agora só nos queda esperar que nos deparará este ano que acaba de comezar, aínda que o que si podemos afirmar é que nunca volverá a ser igual ...

Arriba podemos ver a Diego Santiago, Iago Montero e Bárbara Pardo (de trás) Sara Crespo, Irune Irusta, Esther Mandiá, Cintia, Anaís Fernández, Sara Docanto, Miguel Alonso, Brais Pita e Álvaro Ramil (no medio), Nuria Conde, Alicia Orizales, Javier Fernández, Noelia Orosa, Luisa Iglesias, Vanesa Muíño, Isabel Lage, Victoria Landrove, Adriana Pita, Marcos Pérez e Alejandro (diante) celebrando a súa boa participación no *Big Challenge* do 2009. Todos eles recibiron un diploma acreditativo da súa participación e un dicionario.

PREMIOS

Abaixo temos á nosa flamante gañadora do 3º premio autonómico no *Big Challenge* Noelia Orosa de 1º ESO que, ademais dos seus correspondentes diploma e dicionario, tamén obtivo como premio unha revista, unha guía de New York e unha copa.

Á esquerda Bárbara Pardo e Elena Armada que co seu esforzo conseguiron o premio á excelencia académica (mellor expediente académico) do curso 2008-09 na ESO e no Bacharelato, respectivamente. Parabéns ás dúas e continuade así

Na foto de abaixo vemos ao alumnado de 3º ESO B que obtivo o premio pola *Clase máis limpa*. Xunto a súa titora María Vila (de pe no centro) están Laura, Bibiana, Ariane Paz, Iago Montero (esquerda), Eduardo del Río, Lara Fontela (centro esquerda), Fátima, Elena Zara, Macarena Castro (centro dereita), Iván, Javier, Xoel Iglesias e Lorena Ruíz (dereita)

DIPLOMAS DE XUÑO

CAMPAÑA DE LIMPEZA

TODO O ALUMNADO DE 3º ESO B

CLUB DE LECTURA ORTEGALENDO

Lidia ALVES FERNÁNDEZ
Ana Isabel ARMADA GARCÍA
M^a del Mar BARCIA DOMÍNGUEZ
Cintia BUSTO RODRÍGUEZ
Judit BUSTO RODRÍGUEZ
Gloria CASTRO BALLESTER
Macarena CASTRO SUEIRAS
Nicolás CIAURRIZ FREIRE
Nuria CONDE MUÍÑOS
David CORTÉS TOJEIRO
Sara CRESPO RODRÍGUEZ
Gabriel DÍAZ CANEIRO
Ana Mª DOCAL RAMIL
Sara DOCANTO PÉREZ
Manuel DOMÍNGUEZ PIÑEIRO
Anaís FERNÁNDEZ BLANDO
Javier FERNÁNDEZ BREIJO
Alba FONTELA MARTÍNEZ
Uxía FONTELA RODRÍGUEZ
Iván FUENTES FRAGUELA
Damián GESTOSO ORIZALES
Daniel GIZ RODRÍGUEZ
Xoel IGLESIAS FERNÁNDEZ
Luisa IGLESIAS PENA
Iruna IRUSTA ARAÚJO
Rubén JANEIRO LÓPEZ
Ella P. KING BARTON
Lucía LAGE PITA
Aitor LANDROVE RÚA
Anael LÓPEZ NOVO
Nicolás LÓPEZ REY
Javier LÓPEZ SECO
Noemí LOUREIRO RUBIDO
Esther MANDIÁ GARCÍA
Sara MANDIÁ GARCÍA
Mª José MARTÍNEZ ARMADA
Tamara MARTÍNEZ REY
Sergio MASEDA RÍOS

Pablo MUIÑO BALSEIRO
Vanesa MUIÑO LOZANO
Julia NOVO RUBIDO
Alicia ORIZALES MARTÍNEZ
Mª Luz ORIZALES PARDO
Alejandro OTERO QUINTIANA
Fátima PAINCEIRA JANEIRO
Bárbara PARDO GONZÁLEZ
Sara PENA FRAGUELA
Andrea PERNAS JORGE
Diego PITA GARCÍA
Noelia QUIZA CORNIDE
Adrián RAMIL CORRAL
Álvaro RAMIL LORENZO
Sebastián RAMIL RODRÍGUEZ
Fernando REGIDOR PIÑEIRO
Eduardo RODRÍGUEZ LÓPEZ
Amanda RODRÍGUEZ MATO
María RODRÍGUEZ NOVO
Jimena RODRÍGUEZ PÉREZ
Julen RUBIDO FUSTES
Paola RUBIDO GONZÁLEZ
Lorena RUÍZ VALE
Sheila SEDES FUSTES
Melisa VALE NEBRIL
Adán VALE SANTIAGO
Sofía VARELA FUENTES
Lucía Ailén YÁÑEZ SCHIWINDT
Elena Lucía Ailén ZARA PERALLA

CURSO DE FOTOGRAFÍA

Lidia ALVES FERNÁNDEZ
Jonatan ALVES FONTELA
Gabriel DÍAZ CANEIRO
Uxía FONTELA RODRÍGUEZ
Iruna IRUSTA ARAÚJO
Ángela PEGO CAMPALLE
Carmen DEL RÍO FRAGUELA

INFORMÁTICA

Carlos GARROTE PARDO

MANUALIDADES E PINTURA

Julia ARMADA FERREIRO
Marta ARMADA FERREIRO
Cristina CASTRO LÓPEZ
Ana CASTRO PRIETO
Noelia FERNÁNDEZ VARELA
Isabel LAGE PITA
Noelia PÉREZ FERNÁNDEZ
Natalia TEIXEIRA DE MAGALHAES

MÚSICA (guitarra)

Sergio ALONSO MARTÍNEZ
Lara FONTELA ALVELO
Uxía FONTELA RODRÍGUEZ
María MARTÍNEZ BREIJO
Natalia NOVO QUIZA
Fernando REGIDOR PIÑEIRO

REVISTA ESCOLAR

Carlos GARROTE PARDO
Juan Carlos HERNÁNDEZ BREIJO
Irene IRUSTA ARAÚJO
Vanesa MUIÑO LOZANO
Manuel PAJÓN SANTIAGO
Noelia QUIZA CORNIDE
Fernando REGIDOR PIÑEIRO
Noel YÁÑEZ RUBIDO

TALLER DE ESCRITURA

Gloria CASTRO BALLESTER
Nuria CONDE MUIÑOS
Sara CRESPO RODRÍGUEZ
Sara DOCANTO PÉREZ
Anaís FERNÁNDEZ BLANCO
Luisa IGLESIAS PENA
Irene IRUSTA ARAÚJO
Pablo MUIÑO BALSEIRO
Vanesa MUIÑO LOZANO
Alicia ORIZALES MARTÍNEZ
Bárbara PARDO GONZÁLEZ
Diego PITA GARCÍA
Brais PITA QUINTIANA

Julen RUBIDO FUSTES
Paola RUBIDO GONZÁLEZ
Lucía Ailén YÁÑEZ SCHIWINDT

TALLER DE INGLÉS ENGLISH WORKSHOP

Nuria CONDE MUIÑOS
Sara CRESPO RODRÍGUEZ
Uxía FONTELA RODRÍGUEZ
Luisa IGLESIAS PENA
Yioselín MEZA
Alicia ORIZALES MARTÍNEZ
Noelia OROSA MARTÍNEZ
Noelia QUIZA CORNIDE
Iris RODRÍGUEZ MARTÍNEZ
Manuel SARAS RODRÍGUEZ
Melisa VALE NEBRIL

TALLER DE TEATRO

Elena ARMADA TOJEIRO
Gloria CASTRO BALLESTER
Nuria CONDE MUIÑOS
Sara CRESPO RODRÍGUEZ
Sara DOCANTO PÉREZ
Anaís FERNÁNDEZ BLANCO
Uxía FONTELA RODRÍGUEZ
Luisa IGLESIAS PENA
Irene IRUSTA ARAÚJO
Ella P. KING BARTON
Eloy LAGO FOJÓN
Tamara MIRANDA LUCAS
Alicia ORIZALES MARTÍNEZ
Noelia OROSA MARTÍNEZ
Bárbara PARDO GONZÁLEZ
Luis Manuel PENA FRAGA
Marcos PÉREZ BREIJO
Brais PITA QUINTIANA
Noelia QUIZA CORNIDE
Lidia RODRÍGUEZ LÓPEZ
Brais RODRÍGUEZ PÉREZ
Manuel SARAS RODRÍGUEZ
Melisa VALE NEBRIL
Noel YÁÑEZ RUBIDO
Lucía Ailén YÁÑEZ SCHIWINDT

AXENDA DO CURSO 2008-2009

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

DATA	ACTIVIDADE	NIVEL EDUCATIVO PARTICIPANTE
SETEMBRO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comezo do curso. ▪ Comezo das actividades relacionadas cos dous Proxectos Interdisciplinares levados a cabo no Centro. Todo o curso. ▪ Comezo das actividades relacionadas cos Proxectos de Iniciativas Emprendedoras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Todos os niveis. ▪ 1º ESO. ▪ 3º ESO.
OUTUBRO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Participación dun concurso de recollida de cartuchos de tinta de impresión para reciclaxe. Duración: todo o curso. ▪ Comezo das actividades de <i>Performance</i>. 1º Trimestre. ▪ Asistencia ao partido no estadio de Riazor UEFA CUP R.C. Deportivo de A Coruña – S.A.D.-S.K. DRANN. ▪ Asistencia a una exposición sobre <i>Fauna Ibérica</i> na Casa da Cultura de Cariño. ▪ Asistencia a unha exposición sobre <i>Cetáceos Marinos</i> nun veleiro situado no porto de Cariño. ▪ Sesión de contacontos bilingüe (inglés-galego). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Todos os niveis. ▪ 4º ESO. ▪ Todos os niveis. ▪ 3º e 4º ESO e 1º BAC. ▪ 1º e 2º de ESO e alumnado de N.E.E. ▪ Alumnado da ESO.
NOVEMBRO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comezo da Actividade de Manualidades e Debuxo. Duración todo o curso. ▪ Visita ao Monte San Pedro en A Coruña, visita á exposición sobre <i>Arte e Xogos Africanos</i> no MACUF, e musical <i>Jesucristo Superstar</i> no Teatro Colón ▪ Visita ao Centro de Investigacións Tecnolóxicas (Ferrol) ▪ Festa do Magosto ▪ I Xornada de Deporte na Escola, celebrada en Cariño, coa participación do IES As Telleiras (Narón). ▪ <i>We're here to help</i> (Burlington Speech Trainer). ▪ II Xornada de Deporte na Escola, celebrada en Cariño, coa participación do IES As Telleiras (Narón). ▪ I Campaña de Limpeza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alumnado de N.E.E.. ▪ 4º ESO e 1º BAC. ▪ Alumnado de BAC. ▪ Todos os niveis. ▪ 3º e 4º ESO. ▪ Alumnado .6º EP e 1º e 2º ESO ▪ 4º ESO e 1º BAC.. ▪ 1º e 2º ESO.
DECEMBRO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Enquisa estatal sobre o <i>Uso de Drogas en Ensinanzas Secundarias</i> (ESTUDES) ▪ Visita á Asociación e Promoción de Minusválidos de Ortigueira (ASPROMOR). ▪ Concurso de postais, relatos curtos, poesías e panxoliñas de Nadal. ▪ I Campaña de Limpeza (Continuación). ▪ Festival de Nadal. Recadación de fondos para a viaxe de fin de etapa. 4º ESO. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 4º ESO e 2º BAC. ▪ Alumnado N.E.E. ▪ Todos os niveis. ▪ Alumnado ESO. ▪ Todos os niveis.
XANEIRO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Participación no Concurso Escolar ONCE (durante 3 meses) ▪ Visita ao Centro de Interpretación de Xogos Tradicionais no CEIP Mosteiro de Caaveiro de A Capela. ▪ Asistencia á unha representación teatral en inglés: <i>Living Europe</i>. ▪ Semana da Paz. Elaboración de carteis expositivos e proxección dunha película cedida polo Seminario da Paz de Galiza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1º e 4º ESO. ▪ 1º ESO ▪ 4º ESO, 1º e 2º BACH. ▪ Todos os niveis.

DATA	ACTIVIDADE	NIVEL EDUCATIVO PARTICIPANTE
FEBREIRO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Representación teatral CACHAI + coloquio na Casa da Cultura de Cariño. ▪ Visita ao FORUM ORIENTA 2009, celebrado na EXPO Coruña. ▪ Exposición adicada ao Día de San Valentín organizada polo Departamento de Normalización Lingüística e a colaboración doutros departamentos. ▪ Festa do Entroido. Concurso de carautas, comparsas, coplas, disfraces e doces típicos. ▪ Visita á Universidade de Ferrol e a distintos institutos da comarca onde se imparten Ciclos Formativos. ▪ Xornadas de Deporte na Escola. Participación do IES de Ortigueira. ▪ II Campaña de Limpeza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 4º ESO e BAC ▪ 1º e 2º de BAC. ▪ Todos os niveis. ▪ Todos os niveis. ▪ 4º ESO. ▪ Alumnado ESO. ▪ Alumnado ESO.
MARZO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exposición adicada á muller traballadora, organizada polo Departamento de Normalización Lingüística e coa colaboración doutros departamentos didácticos. ▪ Charla informativa por parte de representantes da Universidade de Santiago de Compostela: <i>A ponte entre o Ensino Medio e a Universidade</i>. ▪ Xornada Complementaria de Deporte na Escola celebrada en Ortigueira. ▪ I Xornada de Intercambio co IES A Pinguela de Monforte de Lemos, celebrada en Cariño. ▪ Saídas didácticas pola vila de Cariño. ▪ Participación na Campaña de recollida de móbiles para reciclar. Ao longo do curso. ▪ II Campaña de Limpeza (continuación). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Todos os niveis. ▪ 1º e 2º BAC. ▪ 1º e 2º ESO. ▪ 3º ESO. ▪ Alumnado de N.E.E.. ▪ Todos os niveis. ▪ Alumnado da ESO.
ABRIL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Charla informativa/coloquio por parte de profesores, acompañados de internos, do E.P.A.P.U. de Teixeira. Proxecto <i>Aprender no cárcere</i> (ANOCA). ▪ Viaxe de fin de etapa. ▪ Semana adicada ao Día do Libro. Novidades literarias e Exposición de Libros Curiosos. ▪ Xornadas de Deporte na Escola. Natación e Atletismo celebrada en Ortigueira. ▪ Celebración de <i>A noite de Valpurgis</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 4º ESO e 1º BACH. ▪ 4º ESO. ▪ Todos os niveis. ▪ Alumnado ESO. ▪ 4º ESO e 1º BAC.
MAIO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Visita aos museos científicos coruñeses. ▪ Participación no xogo-concurso <i>BIG CHALLENGE</i>. ▪ Actividade <i>Manzaneda Verde</i>, convivencia, ocio e deporte de tres días de duración. ▪ II Xornada de intercambio co IES A Pinguela de Monforte de Lemos, celebrada en Monforte. ▪ Concerto didáctico de jazz e swing, con motivo da celebración do Día das Letras Galegas. ▪ Exposición adicada aos diferentes escritores homenaxeados no Día das Letras Galegas, organizada polo Departamento de Normalización Lingüística e a colaboración do Departamento de Educación Plástica e Visual. ▪ Encontro co escritor Xosé Miranda Ruíz. ▪ Encontro co escritor Manuel Núñez Singala. ▪ III Campaña de Limpeza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 3º e 4º ESO e 4º ESA. ▪ Alumnado ESO. ▪ 1º e 2º ESO. ▪ 3º ESO. ▪ Alumnado ESO e 1º BAC. ▪ Todos os niveis. ▪ 1º e 2º ESO. ▪ 1º e 2º ESO. ▪ Alumnado de ESO.
XUÑO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exposición adicada á Música Galega, organizada polo Departamento de Normalización Lingüística. ▪ Encontro co escritor Álvarez Cáccamo. ▪ Visita á cidade de A Coruña: Torre de Hércules, Museo das Ciencias e Aquarium. ▪ Exposición artística no instituto. ▪ Ruta de sendeirismo por Cariño. ▪ III Campaña de Limpeza (Continuación). ▪ Festival de Fin de Curso: actuacións musicais e de maxia a cargo do Mago Teto. ▪ Entrega de diplomas. ▪ Visita didáctica ás Illas Cíes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Todos os niveis. ▪ 3º e 4º ESO e 4º ESA. ▪ Alumnado N.E.E.. ▪ 4º ESO. ▪ Todos os niveis. ▪ Alumnado de ESO. ▪ Todos os niveis. ▪ Todos os niveis. ▪ 1º e 2º ESO.

ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES
Biblioteca 16:50-17:40h. Patricia Ferro	Biblioteca 16:00-16:50h. Beatriz Otero	Biblioteca Club de lectura 16:00-16:50h. Luz Insua	Manualidades e Pintura 16:00-17:30h. Irene Romero	English Workshop (Taller de inglés) 15:30-16:30h. M ^a Eugenia García (monitora)
Biblioteca 18:45-19:35h. Zeltia Rodríguez	Aula de Informática 16:00-17:30h. José Luis López	Taller de Teatro 17:00-18:30h. Luz Insua Raquel Paz Amelia Sánchez	Ciclo de cine (Actividade quincenal) 18:00-20:00h. Dptos. de Inglés, Francés, Galego e Castelá	Biblioteca Club de lectura 16:00-16:50h. Zeltia Rodríguez
	Revista Escolar (Activ. quincenal) 16:30-17:30h. Beatriz Fernández e Socorro Rey	Música 18:00-19:00h. Marisa Novo (Monitora)	Bailes de salón 19:30-20:20h. (ximnasio do colexio) Monitor do Concello	Club de lectura (Inglés) 18: Beatriz Fernández
	Baloncesto 19:30-20:20h. (Pavillón Municipal) (Monitor)	Biblioteca 18:45-19:35h. Ana Facal	Biblioteca 19:35-20:25h. Beatriz Fernández	Bailes de salón 19:30-20:20h. (ximnasio do colexio) Monitor do Concello
	Bailes de salón 19:30-20:20h. Monitor do Concello			Baloncesto 20:30-21-20h. (Pavillón Municipal) (Monitor)

Luz INSUA RAMIL
Vicedirectora

COMIC

Octopus Bad Blood

Alicia Ortizales Martínez, P. 50-51

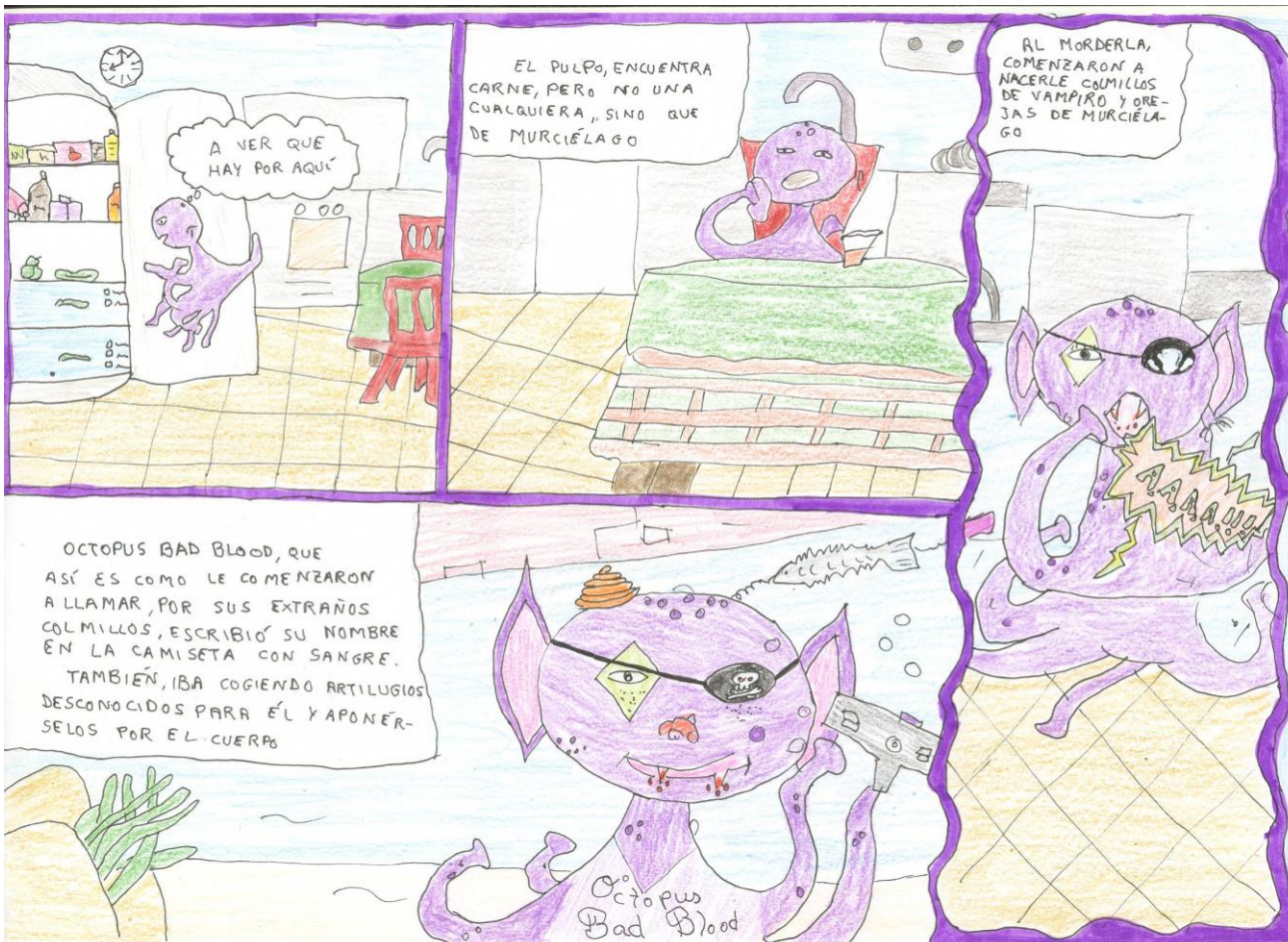

DOS MESES DESPUÉS...

EL PULPO SE VE OBLIGADO A TRASLADARSE AL VIEJO BARCO, TRAS HABERSE VUELTO MUY AGRESIVO POR EL ATAQUE DEL BUCEADOR. A RAZÓN DE ES, LE QUEDÓ CLAVADO UN ANZUELO EN LA OREJA TRAS ESCAPAR.

SU MAL CARÁCTER LO LLEVÓ A DESAMISTARSE CON TODOS SUS AMIGOS, EN ESPECIAL, CON EL MEJOR, PULPY ROBBY.

DA IDEA Á REALIDADE

Todo ten a súa historia e a creación deste cómic tamén. Resulta que a profesora de Educación Plástica e Visual, Consuelo Benito, presentoulles ao seu alumnado de 1º de ESO un traballo que consistía en *pensar* unha historia que logo tiñan que *debuxar* e, por último, debían *crear* a súa idea. Pois iso foi o que fixo Alicia Orizales Martínez. Xa vistes o seu cómic, abaixo á esquerda podedes ver o seu *Octopus Bad Blood* de feltro e a continuación podedes ler a súa historia:

<<Este “animal” se caracteriza por ser un pulpo con un tentáculo que termina en una aspiradora. Es peculiarmente conocido por sus enormes colmillos sangrientos y de un reluciente blanco. Se hace llamar *Octopus Bad Blood* (*Pulpo Mala Sangre*) y aspira a todos los que se interpongan en su camino.

La extraña razón de tener este aspecto es la siguiente:

Cuando era pequeño, este pulpo muy dulce el, iba caminando salerosamente por las profundidades del Atlántico, cuando descubrió un enorme crucero que se había hundido. Desde que había descubierto esto, iba allí todas las mañanas, pero un día todo se complicó.

Había un buceador buscando cadáveres entre el magnífico buque. Este le atacó, y desde aquella le quedó

clavado un anzuelo en la oreja, de modo que semeja un pendiente.

A partir de ese día, su vida cambió: se volvió agresivo, hasta el punto en que se quedó sin amigos. Recogió sus cosas y se fue a vivir al barco. Se encontraba muy solitario, pero se divertía mucho, ya que en el buque encontraba muchas cosas.

Descubrió en él comida, carne (para ser mas exactos) y la comió. Era carne de murciélago y, entonces, comenzó a salirle sus característicos colmillos de vampiro.

Encontró una aspiradora y, viendo que absorbía las cosas (situación extraña ya que en el mar no hay energía eléctrica), y comprendió que le serviría para cazar. Se la colocó en su “brazo” y salió en busca de comida: los dientes, solo le servían para beber sangre, y su nuevo aparato para alimentarse.

Así es como va consiguiendo numerosos artilugios que coloca por su cuerpo. Se hace muy listo e inteligente y enseña a sus amigos sus experimentos, de modo que consigue ganarse su amistad.

Este terrible pulpo, habita en las profundidades del Atlántico y se va desplazando por el mundo para enseñarle al resto de los animales marinos sus inventos, de modo que se hace famoso en su hábitat.>>

Alicia Orizales

BENVIDOS

O DÍA 2 DE XUÑO OS ALUMNOS E AS ALUMNAS QUE ESTE ANO ESTÁN A CURSAR 1º DE ESO REALIZARON UNHA VISITA DE PRESENTACIÓN AO INSTITUTO VIÑERON ACOMPAÑADOS POLA SÚA TITORA, DONA DULCE VÁZQUEZ, E FORON RECIBIDOS POLO ORIENTADOR DO IES ROBERTO FUENTE, A ALUMNA ELLA KING E OS ALUMNOS JAVIER FERNÁNDEZ, SERGIO MASEDA E ÁLVARO RAMIL, QUE LLES AMOSARON AS INSTALACIÓNS DO QUE XA É O SEU CENTRO DE ESTUDOS E O LUGAR ONDE VIVIRÁN NOVAS E INTERESANTES EXPERIENCIAS

**COFINANCIADA POLO CONCELLO DE CARIÑO E O PROGRAMA DE APERTURA DE
CENTROS EDUCATIVOS PÚBLICOS FÓRA DO HORARIO LECTIVO**